

Domácí násilí

Kamila Hromečková

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kamila Hromečková**
Osobní číslo: **L11247**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Domácí násilí**

Zásady pro vypracování:

1. Vymezte pojmy a teoretická východiska z oblasti domácího násilí
2. Analyzujte osobní charakteristiku konkrétních účastníků domácího násilí
3. Vyhodnoťte ze statistických údajů podíl nebezpečného pronásledování na trestné činnosti v rámci konkrétního kraje a okresu

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. Domácí násilí. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

[2] CONWAY, Helen L. příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007. 1. vyd. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

[3] FORWARD, Susan. Když nám rodiče ničí život. Vyd. 1. Překlad Dagmar Břejlová. Praha: Motto, 2008, 343 s. ISBN 978-807-2464-173.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

JUDr. Pavel Mauer

Ústav environmentálních bezpečnosti

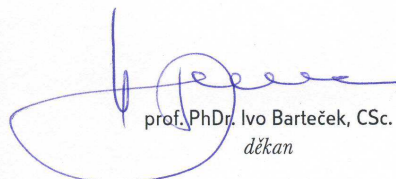
Datum zadání bakalářské práce:

21. února 2014

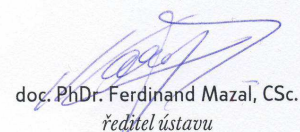
Termín odevzdání bakalářské práce:

9. května 2014

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
ředitel ústavu

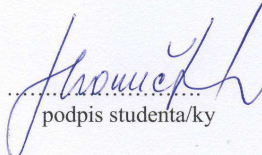
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 5. 5. 2014

.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá tématem domácího násilí, popisuje jeho znaky, formy a příčiny, zaměřuje se na legislativní změny, které byly v boji proti domácímu násilí do současné doby provedeny. V části této práce se věnuji také obětem i pachatelům domácího násilí. Popisuji zde organizace zabývající se domácím násilím a jejich projekty organizované na území České republiky. Závěrem srovnávám statistické údaje uveřejněné Bílým kruhem bezpečí.

KLÍČOVÁ SLOVA:

domácí násilí, rodina, osoba ohrožená, osoba násilná, cyklus domácího násilí, vykazání, neziskové nevládní organizace.

ABSTRACT:

This bachelor's thesis deals with a domestic violence theme, describes its signs, forms and reasons, it is focused on legislative changes, which were made for actions against domestic violence until the present. In a part of this thesis I push ahead victims and culprits of a domestic violence. Here I describe organisations dealing with domestic violence and their projects organized on a Czech Republic territory. At the end I compare stats promulgated by White Security Circle.

KEYWORDS:

domestic violence, family, threatned person, violent person, cycle of domestic violence, expulsion, non-profit non-governmental organization

Motto:

„Za způsobenou škodu když pomstít se chceš člověku, vede tě hněv, ten potlač u svého zrodu! Protože v koloběhu žití přinášel už od věků právě hněv lidem vždycky nejkrutější škodu.“

Sakja-pandita (tibetský láma)

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce JUDr. Pavlu Mauerovi za odborné vedení při psaní této práce.

Můj dík patří také mé rodině za trpělivost, morální podporu a pomoc, jež mi při psaní této bakalářské práce poskytli.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 DOMÁCÍ NÁSILÍ	12
1.1 RODINA JAKO MÍSTO BEZPEČÍ I NÁSILÍ	14
1.2 VÝKLAD ZÁKLADNÍCH POJMŮ	16
1.2.1 Znaky domácího násilí	17
1.2.2 Základní formy domácího násilí.....	19
1.2.3 Cyklus domácího násilí	20
1.2.4 Předsudky a mýty o domácím násilí.....	22
2 OSOBNOSTNÍ CHARAKTERISTIKA PACHATELE A OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	25
2.1 OSOBA NÁSILNÁ	25
2.2 OSOBA OHROŽENÁ	27
2.3 ŽENY JAKO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	27
2.4 DĚTI JAKO OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ	30
2.5 MUŽI JAKO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	34
2.6 SENIOŘI JAKO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	35
3 PRÁVNÍ ÚPRAVA A OCHRANY PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM	38
3.1 INSTITUT VYKÁZÁNÍ	40
4 POSLÁNÍ INTERVENČNÍHO CENTRA	44
4.1 AZYLOVÉ DOMY	46
II PRAKTICKÁ ČÁST	47
5 VÝČET ORGANIZACÍ NA POMOC DOMÁCÍHO NÁSILÍ	48
5.1 BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ.....	48
5.2 ROSA	48
5.3 NESEHNUTÍ.....	49
5.4 PERSEFONA O.S.....	49
5.5 PROFEM – KONZULTAČNÍ STŘEDISKO PRO ŽENSKÉ PROJEKTY, O.P.S.	50
5.5.1 Projekty v České republice.....	51
5.5.2 Projekt Bílého kruhu bezpečí	51
5.5.3 Projekty občanského sdružení ROSA	52
5.5.4 Projekt organizace Persefona o.s.....	54
6 PŘÍPAD Z PRAXE, POUKAZUJÍCÍ NA SELHÁNÍ SYSTÉMU INSTUTCÍ V ČESKÉ REPUBLICE	55
7 ZHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH STATISTIK	62
ZÁVĚR	63

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	65
SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	66
SEZNAM PŘÍLOH.....	67

ÚVOD

„Domácí násilí je nejrozšířenější formou násilí vůbec, přičemž je současně formou nejméně kontrolovanou a co do své frekvence a závažnosti nejvíce podceňovanou.“

Schneider, H.J. (německý kriminolog)

Za téma své bakalářské práce jsem si vybrala „Domácí násilí“. Je to jeden z negativních společenských jevů, se kterým se potýká i Česká republika. V souvislosti s některými mediálně známými kauzami, jsme stále upozorňováni na to, že se domácí násilí nesmí podceňovat a je třeba se jím vážně zabývat a také ho důsledně řešit.

V České republice se téma domácí násilí začalo otevřeněji řešit až po převratu v roce 1989. Díky novým neziskovým organizacím, provádějící především osvětu, se o domácím násilí dozvěděla i široká veřejnost. Odstraněním mýtů, které ve společenském podvědomí stále přetrvávají a prosazováním účinnějších zákonů se může zlepšit přístup k obětem domácího násilí a celkové eliminaci násilného chování za zdmi domova. V České republice je zapotřebí docílit přístupu informací k těm, kteří nemají dostatek možností k tomu, aby je sami hledali.

Cílem bakalářské práce je zobrazit a co nejvíce přiblížit pojem domácího násilí.

Celá práce je rozdělena do čtyř základních kapitol.

V první kapitole charakterizují domácí násilí jako takové s jeho znaky a formami, kdy je zde věnována pozornost osobnostní charakteristice pachatele a oběti domácího násilí.

Druhá kapitola je zaměřena na vybrané právní normy a jiné závažné předpisy upravující danou problematiku.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřila na výčet organizací na pomoc obětem domácího násilí a uvádím zde projekty realizované v České republice.

V poslední čtvrté kapitole předkládám několik statistik uveřejněných Bílým kruhem bezpečí.

K daným poznáním jsem dospěla studiem literatury, kterou jsem v rámci seznamování se s tématem studovala.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOMÁCÍ NÁSILÍ

Domácí násilí mezi mužem a ženou se odehrává za zavřenými dveřmi, a pokud o něm víme, tak často jen proto, že se nám bázlivě a v zoufalství svěří kamarádka, o které jsme si donedávna mysleli, že žije ve šťastném a harmonickém prostředí, v krásném novém domě za městem, obklopena milující rodinou. Ve skutečnosti je kamarádka denně ponižována, zavražďována a považována za osobní majetek svého muže. Bojí se však cokoliv udělat pro zlepšení své situace, protože má strach z mužovy pomsty. Na internet nemůže, protože přístup jí manžel zablokoval, nikam nesmí volat, ani ve snu ji nenapadne, aby si sehnala nějaké informace – co kdyby to u ní ON našel?¹

Násilné chování se může objevit kdekoli, ve všech společenských a sociálních třídách. Od uklízeček po lékaře. Prostě všude. Dokonce nehraje ani roli to, jako dlouho partnerský vztah trvá. Může se objevit u čerstvě zamilovaných párů a stejně tak u dlouholetých vztahů. Přes všechnu tuto širokou paletu výskytu má násilí jednoho společného jmenovatele, a tím je „soukromí“. Ve většině případů se totiž vše odehraje beze svědků, a tudíž zůstává vše po dlouhou dobu neodhaleno.²

Lidé obvykle nevstupují do partnerských vztahů proto, aby v nich byli týráni a zneužíváni. Takovou situaci si nikdo nechce představit ani „v tom nejhorším snu“. Nikdo nepředpokládá, že by se to mohlo stát právě jemu. Z počátku nemusí vůbec nic nasvědčovat tomu, že dojde k násilí ve vztahu. Partnerské vztahy, v nichž posléze propukne domácí násilí, zpravidla začínají jako všechny ostatní, někdy dokonce lépe.³

¹ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008. ISBN 978-80-251-1786-6.

² BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

³ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

Pojem násilí v rodině lze vymezit jako bezprávně vynucenou nadvládu některého člena rodiny nad jiným členem, resp. členy (Špatenková, 2011, s.110), popř. jako využívání převahy (nejčastěji fyzické) k vykonávání bezpráví vůči jiné osobě resp. osobám v rodinném systému. Konkrétně se může jednat o manželství poznamenané násilím mezi partnery, o děti, které jsou v rodině ponižovány, zanedbávány, kopány, bity – a to nejen rodiči a prarodiči, ale i sourozenci. Někdy také děti útočí na své rodiče nebo prarodiče. Násilí může překročit „hranice rodiny“ a dotýkat se bývalých (již rozvedených) manželů nebo se může objevovat mezi nesezdanými partnery (žijícími „na hromádce“), homosexuálními partnery sdílejícími společnou domácnost, tj. mezi osobami, které vlastní definici rodiny neuplatňují.⁴

Verbální násilí je takovým typem násilí, které nezanechává důkazy srovnatelné s modřinami z fyzického násilí. Může však být zrovna tak bolestivé a uzdravení může trvat mnohem déle. Něžné zacházení či rozčilené výbuchy vzteku, chladná lhostejnost či vytahování se nad někoho, kousavý sarkasmus či tiché odepírání, manipulativní nátlak či nerozumné požadavky jsou obvyklými jevy.⁵

Otevřeně se o domácím násilí začalo v naší zemi diskutovat až ve druhé polovině devadesátých let, kdy různé neziskové organizace působící především v oblasti sociálního poradenství (např. Bílý kruh bezpečí, Acorus, ROSA) zaznamenávaly zvýšený počet klientů, jichž se týkal problém domácího násilí. Objevila se intenzivní potřeba seriózně prozkoumat domácí násilí v české společnosti.⁶

⁴ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

⁵ EVANS, Patricia a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Jedovatá slova: jak rozpoznat verbální násilí a jak na ně reagovat*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Petra Žižlavská. Brno: Computer Press, 2010, 176 s. ISBN 978-802-5127-902.

⁶ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Petra Žižlavská. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

1.1 Rodina jako místo bezpečí i násilí

Život každého z nás vychází z rodiny. Poslední dobou se shodujeme na tom, že rodina je víc než pouhé uskupení příbuzných lidí. Je to systém, skupina vzájemně provázaných jedinců, kteří na sebe působí důkladně a často skrytě. Jedná se o propracovanou síť lásky, žárlivosti, pýchy, úzkosti, radosti, viny – je to nekončící příliv a odliv širokého spektra emocí. Emoce probublávají hlubokým mořem rodinných postojů, pojetí a vztahů. Jen málo procesů v rodinném systému je viditelných na první pohled, podobně jako procesy v hlubokém moři. Čím hlouběji se ponoříte, tím více toho objevíte.⁷

Domov bývá často idealizován jako oáza jistoty a štěstí, ale přitom se stal nejnebezpečnějším místem v moderní společnosti. (Giddnes, 1999, s.177).

Domácí násilí bylo dlouho považováno za tabu – „v dobrých rodinách se přece nic takového neděje“. Názory se ale změnily. Konečně připouštíme, že i „dobré rodiny“ mohou být násilím zasaženy – nejde jen o fyzické napadení, ale rovněž o psychické či emocionální deptání, verbální či neverbální výhrůžky, vulgární chování apod.

Násilí v rodině se vyskytuje bez ohledu na jakékoli socioekonomické, geografické, rasové, generové či věkové charakteristiky zainteresovaných.⁸

Gelles (1987) popsal jedenáct faktorů, na jejichž základě je rodina náchylná k násilí více než k řádné rodinné péči a socializaci. Mezi tyto faktory patří:

- Čas – čím více času tráví rodina spolu, tím větší je riziko konfliktů a násilí. Špatné životní prostředí, nízký příjem, chudoba, nezaměstnanost, špatné vzdělání, izolace – to vše jsou „předpoklady“ pro vznik násilí v rodinách.

⁷ FORWARD, Susan a Naděžda BUCK. *Když nám rodiče ničí život: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Petra Žižlavská. Praha: Motto, 2008, 343 s. ISBN 978-807-2464-173.

⁸ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Dagmar Brejlová. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

- Pestrost činností a zájmů – větší pravděpodobnost výskytu násilí hrozí rodinám, jejichž členové nemají žádné aktivity, koníčky, zájmy a veškerý volný čas tráví spolu.
- Intenzita prožívání – charakteristickými znaky rodin, v nichž dochází k násilí, týrání či zneužívání, jsou vyšší stupeň kritičnosti, vyhrožování, častější křičení
- Střetové situace – mnoho rodinných interakcí je svým charakterem zákonitě konfliktních už v tom smyslu, že v nich jsou vítězové a poražení. Při řešení konfliktů dochází k vynucování, vnímané prohřešky jsou trestány.
- Právo ovlivňovat – příslušnost k rodině znamená, že její nejsilnější člen má právo ovlivňovat hodnoty, postoje a chování ostatních členů rodiny.
- Rozdíly věku a pohlaví – rodina je jedinečná tím, že je tvořena členy různého věku a pohlaví. Mezi jednotlivými generacemi, rodinami a pohlavími existuje velké nebezpečí konfliktu.
- Přisuzování role – autorita a vztahy závislostí jsou definovány společností vybudovanou představou, jež dává dospělým práva klást požadavky na socializaci dětí a očekávat jejich plnění.
- Soukromí – moderní rodina je soukromou institucí, schovanou před očima, ušima a často i pravidly společnosti. S narůstající mírou soukromí zákonitě klesá společenská kontrola.
- Nedobrovolné členství – v rodinách, kde dochází k násilí a zneužívání, musí jejich členové počítat s tím, že se ocitnou v osobní, společenské, materiální i právní pasti. V okamžiku, kdy dojde ke konfliktu, není snadné opustit scénu a zbavit se členství v této skupině.
- Stres – pro rodiny životní cykly, např. narození dětí, odchod na odpočinek, smrt, představují změny, jež mají na rodinu nevyhnutelný dopad. Podobně je tomu s událostmi typu nezaměstnanost, nemoc, určitý handicap, to vše mohou být příčiny přenášených stresů.

- Důkladná znalost minulosti – silné stránky a zranitelná místa, oblíbené a neoblíbené věci, lásky a obavy jsou známy všem členům rodiny. Tyto znalosti mohou pomoci udržovat dobrý vztah, nebo mohou být zneužity pro případný útok na soukromí a vést ke konfliktům.⁹

1.2 Výklad základních pojmů

Hovoříme-li o domácím násilí, je nutné vymezit a vysvětlit základní pojmy, které se v této oblasti používají. Jedná se především o tyto pojmy:

Incident – událost mezi osobami sdílející společné obydlí, která vykazuje naplnění typických znaků domácího násilí.

Násilná osoba – je osobou ohrožující ohroženou osobu na životě, zdraví, svobodě nebo lidské důstojnosti a obývající s ohroženou osobou byt nebo dům a ze situace lze vydedukovat, že tato osoba se bude dopouštět i nadále nebezpečného jednání proti životu, zdraví a lidské důstojnosti.

Vykázanou osobou – je násilná osoba, vůči které bylo aplikováno oprávnění Policie České republiky dle zákona o Policii České republiky č. 273/2008 Sb., o Vykázání ze společného obydlí.

Vykázání – je zásah do soukromého vztahu v podobě využití oprávnění policisty podle zákona o Policii ČR v aktuálním znění, na jehož základě je násilná osoba povinna na dobu 10 dnů opustit společné obydlí a v zákazu se zdržovat v jeho bezprostředním okolí a v zákazu styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou.

Ohroženou osobou - je osoba, která je ohrožována násilnou osobou nebezpečným útokem proti životu, zdraví, osobní svobodě nebo je závažným útokem ohrožena její lidská důstojnost.

⁹ BENTOVIM, Arnon a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Daniel Bogušovský, Vratislav Janda. Praha: Grada, 1998, 117 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-716-9629-3.

Společné obydlí – byt, dům nebo jiný objekt, který násilná a ohrožená osoba obývají společně, přičemž se vyžaduje jen faktický stav společného bydlení, nikoliv vedení společné domácnosti.

Hrozba nebezpečného útoku – jedná se o důvodný předpoklad, že se násilná osoba dopustí nebezpečného jednání směřující na přímé ohrožení života, zdraví anebo svobody ohrožené osoby.

Hrozba zvlášť závažného útoku – důvodný předpoklad, že se násilná osoba dopustí nebezpečného jednání majícího za následek zvláště závažné ponížení lidské důstojnosti ohrožené osoby ve formě hrubého psychického a sexuálního ponižování.¹⁰

1.2.1 Znaky domácího násilí

I když se v rodině vyskytne nějaký incident, nemusí jít nutně o domácí násilí. Aby se jednalo o domácí násilí, musí být naplněny všechny čtyři definiční znaky domácího násilí. Jestliže některý ze znaků chybí, zvažuje se jiná podoba rodinného problému, než je domácí násilí.¹¹

Čírtková (2009) zdůrazňuje, že pro identifikaci domácího násilí je důležitá přítomnost všech základních znaků, přičemž je vymezuje následovně:

- Výskyt incidentů, tj. přítomnost násilí fyzického (psychického, sexuálního, sociálního, ekonomického) mezi blízkými osobami ve společném obydlí
- Trvalá a neměnná diferenciací rolí na ohroženou osobu (oběť) a násilnou osobu (pachatele)
- Opakování incidentů

¹⁰ Metodická příručka č. 1/2010, čl. 1, k realizaci Závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009.

¹¹ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

- Eskalace (ve frekvenci a intenzitě násilí), tento znak domácího násilí autorka zpochybňuje a poukazuje na to, že stupňování jako diagnostické kritérium je spojeno s původními feministickými koncepcemi domácího násilí, které se zaměřovaly především na klasickou verzi domácího násilí typu intimní terorismus. V současné době není již eskalace jednoznačně přijímána jako definiční znak, nýbrž spíše jako faktor.¹²

V případě domácího násilí jde vždy o kontrolu a moc. Násilná osoba má kontrolu a mocenskou převahu nad ohroženou osobou, používá svoji moc a snaží se oběť donutit k tomu, co chce. Moc může být ale různá – fyzická, psychická, daná společností (např. rodičovská moc nad dětmi) apod. Proto se i „slabá žena“ a „křehký senior“ mohou ocitnout v roli násilné osoby. Nedisponují sice fyzickou převahou, ale mohou mistrně využívat jiné své převahy, např. psychické – dominance, direktivity, manipulace apod. Násilí ze strany druhé osoby může být výrazem zoufalého boje proti bezmoci, nebo naopak snahou získat moc či ukázat, že i ona disponuje „kouskem své moci“¹³

Násilí je jako plížící se had, jako nebezpečný jed, který se vám dostává pod kůži...Nejdříve vám naruší sebevědomí a pak docílí toho, že si sebe přestanete vážit úplně. Čím déle budete v násilném prostředí žít, o to hlouběji se k vám dostanou jeho příšerné důsledky. Násilí má totiž většinou mnoho času začít skutečně a intenzivně působit, protože mnoho žen dává svým manželům nové a nové šance ve víře v lepší zítřky.¹⁴

¹² ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

¹³ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-80-7367-690-2.

¹⁴ BUSKOTTE, Andrea a [překlad Monika BURGER]. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008, 186 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

1.2.2 Základní formy domácího násilí

Z odborného hlediska hovoříme o čtyřech základních formách násilí. Jedná se o násilí fyzické, duševní, sexuální a ekonomické (respektive finanční), ale dále můžeme hovořit např. o násilí emocionálním a sociálním. V praxi se většinou tyto formy prolínají, protože spolu víceméně úzce souvisejí. Na druhou stranu je i toto teoretické rozdělení poměrně důležité. Pomáhá nám pochopit, jak všestranně se násilí může vyskytovat a co každou jeho konkrétní formu charakterizuje.

Psychické násilí – se může vyskytovat samostatně, ovšem mnohem častěji je úzce spjato ještě s dalšími typy násilí a to s fyzickým, nebo sexuálním. V psychickém násilí se velmi často objevuje ponižování, nadávání, vyhrožování, zavražďování, veškeré neoprávněné formy omezování, izolace od rodiny, přátel a kolegů (sociální izolace). V psychickém násilí platí, čím méně lidí kolem sebe žena má, tím je větší pravděpodobnost, že se bude emocionálně fixovat na svého násilnického partnera.

Fyzické násilí – je jednoduše to, co oběti fyzicky ubližuje. Toto násilí začíná u „nevinného“ pohlavku, přes facku, postrkování, kopání, škrcení, napadení s různými předměty nebo zbraněmi a končí to pokusem o vraždu, v těch nejhorších případech dokonce zavražděním.

Sexuální násilí – o tomto násilí mluvíme v případě, je-li žena k pohlavnímu styku nucena, čili když je sex ze strany partnera násilný a vynucený. Sexuální násilí má mnoho tváří, může to být naléhání k různým sexuálním praktikám, sledování pornofilmů při souloži, nebo je oběť jakýmkoli způsobem zavražďována. Sexuální násilí způsobené cizí osobou je samozřejmě velmi snadno rozpoznatelné, což ovšem není případ sexuálního násilí v partnerském vztahu.

Ekonomické násilí – se vyznačuje tím, že o peníze musí žena prosit, dostává příděly, je jí zabraňováno v obstarávání si vlastního příjmu, nebo jí není dovoleno o svých vlastních penězích svobodně rozhodovat. O ekonomickém násilí hovoříme v případě, když

je ženě zakazováno pracovat, a také v případě, je-li k pracovní činnosti nucena a o jejím výděлку pak rozhoduje sám partner.¹⁵

Všechny formy domácího násilí mají zpravidla společný cíl – získat moc a udržet si plnou kontrolu nad druhým. Násilní jedinci proto používají nespočet taktik, aby toho dosáhli.¹⁶

Uvedený výčet forem domácího násilí není vyčerpávající, přesto poskytuje alespoň základní představu o tom, jakou podobu může domácí násilí mít. Ve skutečnosti nabývá takové podoby, která je pro ostatní jen obtížně představitelná. Dotčené osoby jsou obvykle vystavovány několika formám násilí současně. Kromě toho násilník může své požadavky a útoky stupňovat a přicházet s jinými, propracovanějšími metodami k získání a udržení moci a kontroly nad druhými.¹⁷

1.2.3 Cyklus domácího násilí

Domácí násilí se může jevit jako nepředvídatelné, ale ve skutečnosti má určitý typický vzorec – tzv. cyklus domácího násilí, který jako první popsala Walkerová (1979). Je to zjištění které vychází z předpokladu, že k násilí nedochází permanentně a oběti jsou ochotny zůstat v takovém vztahu jen díky cyklickým střídáním jednotlivých fází násilí, která zahrnují i relativně klidná období.

Často se říká o domácím násilí, že je násilím na pokračování. Znamená to, že se nejedná o jednorázový incident, který má přesně specifikovaný začátek a konec a poměrně krátkou dobu trvání, ale obvykle mívá velmi závažné následky a je projevem začínajícího domácího násilí.

¹⁵ BUSKOTTE, Andrea a [překlad Monika BURGER]. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008, 186 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

¹⁶ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

¹⁷ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

Leonore Walkerová, identifikovala čtyři fáze domácího násilí s různou délkou a časovým intervalem trvání, který se při opakování cyklu zkracuje. Každá fáze se vyznačuje charakteristickým chováním násilné osoby. Fyzickému násilí podle Walkerové zpravidla předchází emocionální a psychické násilí, jež posléze fyzické násilí doprovází.

Fáze napětí – v této fázi „houstne atmosféra“, násilná osoba je podrážděná, nespokojená, zhoršuje se komunikace mezi partnery, objevuje se křik a nadávky, ohrožená osoba cítí strach. Násilí má spíše podobu pasivní agrese.

Fáze násilí – je charakteristická plným propuknutím násilí. Incidents zde mají podobu už i fyzického násilí, násilník rozbíjí věci, zastrašuje a snaží se získat moc a kontrolu nad obětí. Jde o několikahodinové týrání, kopání, mlácení, strkání, poplívání, škrcení, pálení, svazování i znásilňování. Oběť tuto fázi „přežije“ s modřinami, popř. zlomeninami, může být dokonce ošetřena v nemocnici a k incidentu může být přivolána policie.

Fáze usmíření a líbánek – násilník nechce o oběť přijít, proto mění strategii chování – omlouvá se, slibuje, že se nic podobného už nikdy nebude opakovat. Proto ve fázi usmíření a líbánek dává najevo lásku, lítost a smutek, či spíše toto jen předstírá.

Fáze klidu – je charakterizována relativním klidem, žádné výrazné incidenty násilí se ve vztahu nevyskytují. Nicméně problémy přetrvávají, pomalu a postupně se kumulují, až opět přerostou ve fázi napětí. Celý cyklus se opakuje obvykle tak dlouho, dokud není nějakým způsobem přerušeno.

Předpokládá se, že neustálé střídání vlídného a milujícího chování s násilím udržuje oběť ve vztahu a odrazuje ji od odchodu.

Připustit si, že by se domácí násilí mohlo týkat právě jich, je pro řadu lidí obtížné, či dokonce nepřijatelné. I kdyby tomu tak bylo, mnozí skutečnost domácího násilí popírají. Obzvláště citlivá je záležitost násilí v partnerském vztahu, protože ten byl na rozdíl od jiných typů vztahů do značné míry dobrovolnou volbou. Přestože lze z partnerského vztahu legálně a legitimně odejít rozvodem či rozchodem, není to jednoduché pro ni-

koho, natož pro oběti domácího násilí. Ukončit jiné násilné vztahy (dané např. pokrevním příbuzenstvím) je pak ještě komplikovanější.¹⁸

1.2.4 Předsudky a mýty o domácím násilí

To, co podle mého názoru z velké míry ovlivňuje počty včasné odhalených a řešených případů domácího násilí, je množství mýtů, které mezi veřejností dodnes kolují. Stále se setkáváme se spoustou zažitých mýtů o domácím násilí napříč společenskými vrstvami a to i přes masivní informační a preventivní kampaně různých státních a nestátních organizací a policie ČR.

Buskotte například uvádí, že „domácí násilí bývá bohužel stále mezi mnoha lidmi obhajováno a vysvětlováno tím, že by ženy měly být těmi podřízenějšími, a že muž, v případě, že uzná za vhodné, smí na záchranu své vůdčí pozice fyzického násilí využít. To tedy znamená, že názory společnosti na násilí jako takové jsou stále velmi rozporuplné. Na jednu stranu uzákoňujeme takové paragrafy, které násilí vysloveně zakazují a přísně jej trestají, na druhou stranu zde přežívají zvyky, předsudky a názory z dávné minulosti, které násilí, páchané na ženách, omlouvají a bagatelizují.¹⁹

Osvětovou činností je třeba působit na odstranění mýtů, mezi které patří následující:

„Jsou na sebe zlí, protože milují usmiřování“

Pravda: Prakticky žádná žena netouží po soužití, v němž by byla tlučena, ponižována, psychicky deptána.

„Ale on je agresivní opravdu jen tehdy, když se něčeho napije“

Pravda: Alkohol a drogy nepředstavují příčinu, ale ani omluvu domácího násilí. Alkohol může být pouze katalyzátorem násilí.

¹⁸ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

¹⁹ BUSKOTTE, Andrea a [překlad Monika BURGER]. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2008, 186 s. ISBN 978-802-5117-866.

„Všechno má svůj důvod (aneb sama si to vyprovokovala)“

Pravda: Nic neospravedlňuje muže k tomu, aby vůči své partnerce použil fyzické násilí.

„Muži si přece nesmějí nechat všechno líbit“

Pravda: Tento způsob myšlení staví muže do pozice dominantního partnera a v podstatě mu dává neoficiální právo rozhodovat o všem důležitém, a žena se musí podřít a adaptovat se.

„V manželství to prostě někdy skřípe“

Pravda: Je třeba odlišit běžný manželský či partnerský konflikt, při němž proti sobě stojí dva jedinci ve stejné pozici a domácí násilí, kde to je vystrašená oběť a násilník.

„Vždyť si toho muže přece vybrala sama“

Pravda: Je třeba si uvědomit, že většina mužů není agresivních nebo brutálních již od samého počátku vztahu, právě naopak. Muži umí být na začátku vztahu velmi šarmantní, pozorní, vnímaví a starostliví.

„Proč se s ním nerozejde, když je to tak strašné“

Pravda: Násilníci svým partnerkám vyhrožují, že v případě odchodu ublíží jim, nebo jejich dětem. Tyto ženy s nimi potom často zůstávají ze strachu, avšak nikdy ne proto, že by s násilníkem souhlasili.

„Bylo toho na něj poslední dobou příliš. Není divu, že mu prostě „ujela ruka“

Pravda: Frustrace s stres nejsou v žádném případě omluvou za nevhodné a agresivní chování.

„Nechci se vměšovat do cizích záležitostí. Ti dva by si to raději měli vyřešit mezi sebou“

Pravda: Domácí násilí je kriminální nikoliv privátní záležitost, a proto by mělo být posuzováno a stíháno stejným způsobem jako násilí vůči cizím osobám.

Mýty a předsudky zkreslují naše vnímání. Nejsme schopni vnímat objektivní realitu, nýbrž vidíme pouze to, co vidět chceme. A to je pravděpodobně důvod, proč předsudky o násilí, jako pachatelích a obětech stále tak odolně přežívají.²⁰

²⁰ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

2 OSOBNOSTNÍ CHARAKTERISTIKA PACHATELE A OBĚTI DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Pojem domácího násilí nemá české trestní právo doposud jednoznačně vymezen. Řeší obecně násilí mezi osobami žijícími ve společném obydlí, které nemusejí mít k sobě citový nebo příbuzenský vztah, ale může se jednat například i o vztah mezi nájemcem a pronajímatelem.²¹

2.1 Osoba násilná

Pachatelem domácího násilí může být prakticky kdokoliv, kdo společně sdílí společný byt nebo dům bez ohledu na jeho postavení v rámci rodiny. Pachatelem mohou být muži, ženy, senioři, děti, bez ohledu na to, za jakých sociálních či vzdělanostních vrstev kulturního prostředí pochází. K násilí může docházet mezi dospělými a dětmi, dětmi navzájem, mezi partnery, mezi dospělými a prarodiči, mezi homosexuálními páry a při zacházení s handicapovanými lidmi.

Pachatelé domácího násilí obvykle představují osobu „dvojitá tvář“. Na veřejnosti se prezentují jako sympatičtí, pozorní a komunikativní lidé, ale v soukromém životě je to osoba násilná, brutální a bezohledná. Podle Buskotteho má násilí původ v násilí. Což znamená, že kdo byl jako dítě bit, bude s největší pravděpodobností bít také svoje děti. Tento mechanismus ovšem není v žádném případě bezpodmínečný. Ne z každého chlapce, který byl jako dítě doma bit, se později stane pouliční rváč.²²

Typologie násilných mužů

²¹ BEDNÁŘOVÁ, Z., MACKOVÁ, K., WÜNSCHOVÁ, P., BLÁHOVÁ, K., DOMÁCÍ NÁSILÍ: Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám, 1.vyd. Praha: A corus, 2009.

²² BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

- Kontrolor – pokládá osobu ohroženou domácím násilím za svůj majetek, za objekt, který může ovládat přesvědčováním, hrozbami či použitím síly. Násilí se objevuje zpravidla tehdy, pokud cítí, že ztrácí nad ohroženou osobou moc a kontrolu. Nezávislost ohrožené osoby je pro něho naprosto nepřijatelná.
- Obránce – tento muž míchá nenávist a lásku, je závislý na přijetí a odpuštění osoby ohrožené domácím násilím. Cítí se silný pouze tehdy, když je na něm ohrožená osoba citově závislá a je na něho zcela odkázána.
- Validátor – pochybuje sám o sobě, jde mu o uznání, ověření, potvrzení jeho sebepojetí. Jeho sebeúcta je velmi nízká, bojí se, že ho ostatní odmítnou. Osoba ohrožená domácím násilím je tak paradoxně někým, kdo udržuje jeho sebepojetí. Její ztráta by pro něho byla těžkou ránou.
- Inkorporátor – tento muž nevidí žádnou oddělenost sebe a ohrožené osoby, vnímá ji jako rozšíření sebe samého. Přivlastnění si ohrožené osoby mu dovoluje získat určitý stupeň sebeúcty.
- Muži násilní pouze doma – násilí se dopouštějí pouze v prostředí svého domova. Jsou závislejší, méně často se dopouštějí sexuálního násilí a po agresivním výstupu toho litují.
- Muži násilní mimo domov – vyznačují se těžším násilím a je pravděpodobnější, že bude zneužívat alkohol či drogy.
- Emocionálně nestálí násilníci – tito muži jsou depresivní, úzkostní a emočně labilní. Méně často se dopouštějí fyzického násilí a více týrají psychicky a emocionálně. Představují asi čtvrtinu všech pachatelů domácího násilí.²³
- Sociálně problémový jedinec – páchá násilí jak na veřejnosti, tak i doma. Je to sociálně problémová osoba, která se násilně chová zcela běžně vůči svému okolí. Zpravidla tato osoba často nadměrně užívá alkohol či drogy.

²³ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

2.2 Osoba ohrožená

Podle Špatenkové jsme si domácí násilí vymezili jako násilí, které se děje mezi osobami sdílejícími společnou domácnost a nejčastěji se odehrává mezi partnery, ať už heterosexuálními (mezi mužem a ženou), či homosexuálními (mezi mužem a mužem, ženou a ženou). Lidé obvykle nevstupují do partnerských vztahů proto, aby v nich byli týráni a zneužíváni. Takovou situaci si nikdo nechce představit ani „v tom nejhorším snu“. Nikdo nepředpokládá, že by se to mohlo stát právě jemu. Z počátku nemusí vůbec nic nasvědčovat tomu, že dojde k násilí ve vztahu. Partnerské vztahy, v nichž posléze propukne domácí násilí, zpravidla začínají jako všechny ostatní, někdy dokonce lépe.²⁴

Nejčastějším terčem domácího násilí jsou ženy. Conwayová uvádí, že mnoho obětí si myslí, že si za násilí mohou samy. Mají pocit, že agresora něčím vyprovokovali, navíc většinou je agresor v těchto domněnkách utvrzuje neustálými výčitkami. Agresori mají při útocích často snahu svalovat vinu na oběť, omlouvají své agresivní násilné chování tím, že oběť kritizují. Například agresor tvrdí, že zuří jenom proto, že oběť něco špatně udělala.²⁵

2.3 Ženy jako osoby ohrožené domácím násilím

Nejčastějším terčem domácího násilí jsou ženy. Ze statistických údajů je známo, že se domácí násilí odehrává nejčastěji mezi mužem a ženou. A právě intimní vztahy jsou nanejvýš specifické z důvodu dokonalé znalosti druhé osoby. Tito lidé znají své slabé stránky a začnou je psychologicky využívat. Vybíjí si zlost a agresi jeden na druhém tak, jak by si to nikdy k nikomu cizímu nedovolili. Čím bližší si jsou a čím lépe se zna-

²⁴ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

²⁵ CONWAY, Helen L a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

jí, o to přesněji také vědí, kde zaútočit. Kde jsou slabá místa toho druhého, jak jej nejlépe vydírat, zastrašit či zranit. Lidé, kteří se na takový pár dívají zpovzdálí, si většinou ničeho nevšimnou. Násilí může dokonce navenek vypadat jako „úžasný vztah“ plný přátelské starostlivosti a lásky.²⁶

Proto se stává, že se o tom dlouho nikdo nedozví. Pokud by přece jen někdo násilné chování vůči ženě zaregistroval, ženy obvykle násilníka omlouvají, připisují to špatné náladě, hněvu, alkoholu, únavě nebo projev násilí minimalizují, bagatelizují či popírají.²⁷

Podle Ševčíka a Špatenkové je popsán typický portrét týrané ženy:

- Je materiálně závislá na svém partnerovi
- Je podřízená a poslušná
- Udržuje minimální nebo žádné sociální kontakty s dalšími lidmi
- Často omlouvá partnerovo chování jeho náladou nebo nepříjemnostmi, které prožil v práci, či jako důsledek zážitků z dětství
- Je vystrašená
- Trpí pocitem vlastní bezmoci, beznaděje a bezmocnosti
- Myslí si, že situace nemá řešení, ačkoli už nemůže dále snést partnerovo násilí
- Má intenzivní pocity viny a je přesvědčená, že to, co se jí přihodilo, si zaslouží
- Rychle si zdůvodní, že je to poslední bití, které ji potkalo, bezmezně věří, že se partner „zlepší“
- Stydí se vyprávět o svých zkušenostech a způsobech, jakými s ní partner zachází
- Má snahu používat sex jako pokus o upevnění intimního vztahu se svým partnerem

²⁶ BUSKOTTE, Andrea. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

²⁷ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

- Je silně emocionálně závislá na partnerovi – neumí si představit život bez něho, ale ani s ním.²⁸

Mnoho žen, které se v dětství potýkaly s násilím si nakonec samy vyberou agresivního muže a jsou oběťmi násilí po dlouhá léta.²⁹

Psychické násilí se mnohem hůře prokazuje než fyzické, kde jsou modřiny hned vidět, proto často ženy žijí v psychickém násilí tak snadno na svoji rezignují, zvyknou si a stále nechávají partnery stupňovat týrání, časem si už ani samy nedovedou reálně uvědomit celou situaci.³⁰

Případy domácího násilí nemají nikdy okamžité, jednoduché a jednoznačné řešení. Rozhodnutí definitivně odejít z násilného vztahu může trvat dlouho a žena může učinit i několik pokusů. Týrané ženy by rády své muže opustily, ovšem důsledky, které by rozchod obnášel, jim připadají nepřekonatelné a velice problematické.

Takové ženy obvykle říkají:

- Kdybych tak věděla, kam mám jít
- Kdybych měla jistotu, že neskončím na ulici
- Kdybych byla schopna čelit jeho touhám po pomstě

²⁸ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

²⁹ BUSKOTTE, Andrea a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

³⁰ BUSKOTTE, Andrea a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

- Kdybych si mohla být jista, že se to nijak nepodepíše na mých dětech.³¹

Následky, které ženy prožívají po ukončení domácího násilí mohou ženu provázet ještě velmi dlouho.

Fakta o důsledcích násilí ve vztahu:

- Zhruba dvě třetiny všech žen, které se potýkají s domácím násilím, často bývají fyzicky zraněné
- U třetiny těchto žen jsou po útoku nezbytná lékařská ošetření
- Psychické následky jsou bohužel také běžné
- Dvě třetiny až tři čtvrtiny všech postižených žen, utrpí vážné psychické postižení, jehož následky jsou například deprese, sklíčenost, poruchy spánku, permanentní pocit strachu, v některých případech dokonce úvahy o sebevraždě, pokusy o sebevraždu.³²

2.4 Děti jako oběti domácího násilí

Ještě před několika lety byla s výchovou dětí spojena silná hesla typu: „Škoda každé rány, která padne vedle“, „Stromek se musí ohýbat, dokud je mladý“ a podobně. Taková úsloví jsou důkazem toho, že se po dlouhá léta schvalovalo a aplikovalo na dětech násilí. Fyzické tresty byly dlouho vnímány jako účinný prostředek k efektivní výchově dítěte. Postupem času se tento názor naštěstí měnil a na základě tohoto vstoupily v platnost různé zákony na ochranu dětí a mládeže.

³¹ BUSKOTTE, Andrea a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

³² BUSKOTTE, Andrea a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

V roce 1972 byly v Evropě zakázány fyzické tresty na školách, v roce 1980 byl do listiny základních lidských práv a svobod zakomponován odstavec, který říká, že je nepřiměřené fyzické trestání dětí nepřijatelné. Relativně velkým problémem se ukázalo to, že zákon přesněji nedefinoval, co ještě spadá pod zdravou výchovu a kde jsou hranice mezi zneužíváním a nutným trestem.

Dnes již naštěstí většina rodičů považuje tento styl výchovy za staromódní, nelegitimní, hrubý a pro dítě škodlivý. Přesto ale stále není nebezpečí týrání dětí opravdu zažehnáno a vývojem společnosti se objevují nové druhy týrání (např. rituální týrání).³³

Mezi nejčastější druhy násilí páchané na dětech patří tělesné týrání, psychické týrání, pohlavní zneužívání, citové týrání a zanedbávání.

Tělesné týrání – je definováno jako tělesné ublížení dítěti, anebo nezabránění ublížení či utrpení dítěti, včetně úmyslného otrávení nebo udušení dítěte, a to tam, kde je důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno úmyslně anebo že mu nebylo zabráněno.

Pohlavní zneužívání – je nepatřičné vystavení dítěte pohlavnímu kontaktu, činnosti či chování. Zahrnuje jakékoli pohlavní dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoli, komu bylo dítě svěřeno do péče anebo kýmkoliv, kdo dítě zneužívá. Takovou osobou může být rodič, příbuzný, přítel, odborný či dobrovolný pracovník i cizí osoba. Dělí se na bezdotykové a dotykové.

Citové týrání – zahrnuje chování, které má závažný negativní vliv na citový vývoj jeho chování. Může mít formu verbálních útoků na sebevědomí dítěte, opakované ponižování dítěte či jeho zavrhování, vystavování dítěte násilí nebo vážným konfliktům doma, násilná izolace, omezování dítěte, vyvolávání situace, kdy dítě má skoro stále pocit strachu, což může též způsobit citové ublížení.

Zanedbávání – je pojímáno jako jakýkoliv nedostatek péče, který způsobuje vážnou újmu ve vývoji dítěte anebo ohrožuje dítě samé.

³³ BUSKOTTE, Andrea a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

Tělesné zanedbávání – je pojímáno jako neuspokojování tělesných potřeb dítěte. To zahrnuje neposkytování přiměřené výživy, oblečení, přístřeší, zdravotní péče i ochrany před zlem.

Citové zanedbávání – je neuspokojování citových potřeb dítěte, a to pokud se týče náklonnosti i pocitu dítěte, že někam patří.

Zanedbávání výchovy a vzdělání – je pojato jako neposkytnutí dítěti možnosti, aby dosáhlo naplnění svého plného vzdělanostního potenciálu, a to např. neustálou absencí ve škole, dětskou prací v domácnosti i mimo ni.

Systemové týrání – je dalším týráním, anebo zanedbáváním dětí a je ublížením jejich rodinám, kterému lze zabránit. Je to týrání, které je způsobeno systémem (institucemi), který byl založen na pomoc a ochranu dětí a jejich rodin.³⁴

Ve větším ohrožení jsou především děti z nefunkční rodiny a děti, jejichž matka je také týrána. Rizikové jsou děti, které vyrůstají v rodině s otčímem, a děti s problémem zdravotním, mentálním (psychiatrická diagnóza, mentální retardace) či psychosociálním (dětí sociálně nezralé či vývojově opožděné), stejně jako děti, které bývají označeny jako „mladictví delikventi“.³⁵

Děti, které jsou svědky domácího násilí mezi svými rodiči, popřípadě jinými členy rodiny, mohou být považovány jednak za nepřímé oběti domácího násilí, za děti, které jsou psychicky týrány, jednak za děti, jejichž výchova je ohrožena nežádoucími vzory chování násilného rodiče.

Platí to především v rodinách, kde se musí potýkat s fyzickým násilím mezi rodiči. Kdy je jejich matka zneužívána, nejsou děti ve velké většině případů pouhými pozorovateli, nýbrž také oběťmi. Jsou stejně tak jako ona bity, často dokonce také zraněny, křičí se

³⁴ GJURICOVÁ, Sárka, Jana KOCOURKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Podoby násilí v rodině: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Praha: Vyšehrad, 2000, 101 p. ISBN 80-702-1416-3.

³⁵ ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

na ně a podobně. Někdy proto, že zkrátka stály v cestě, jindy se třeba do celé věci zapojili, aby usměrnily otce a pomohly své matce.

Agresivní chování, napjatá atmosféra či fyzické útoky na matku dětem odebírají pocit emocionální jistoty a „vnitřního bezpečí“. Pokud se dítě potýká s domácím násilím po delší časové období, existuje zde relativně velká pravděpodobnost, že se na něm celá tato situace podepíše velmi negativním způsobem. Takové děti trpí nespavostí, mají noční můry, jsou přehnaně přecitlivělé a potřebují fyzickou a citovou náklonnost ve zvýšené míře. Mají problémy s pozorností, což ukazuje na jejich slabší výsledky ve škole.³⁶

Nejdůležitější ze všeho je, aby si děti o svém vnímání situace, o svém strachu a obavách mohly promluvit právě s matkou. Ta by měla dítěti pokaždé velmi důrazně a srozumitelně vysvětlit, že to, co se přihodilo, není v žádném případě jeho chyba a že není za nevhodné chování otce zodpovědné ono, nýbrž otec sám. Neméně důležité je, aby se děti do hádky mezi rodiči za žádných okolností nijak nevměšovaly. Také rozhovor s třetí osobou (tetičkou, babičkou, učitelem) dítěti v jeho trápení velmi pomáhá.³⁷

Vzhledem k tomu, že děti většinu času během dne tráví v předškolním nebo školním zařízení, vyučující může být prvním člověkem, který odhalí, že s dítětem nebo jeho rodinou není něco v pořádku.

Každý profesionál pracující s rodinou by měl znát záchrannou síť sociálních služeb ze státního i nestátního sektoru ve svém okolí, protože řada obětí si není vědoma možné pomoci, neví kam se obrátit.

³⁶ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

³⁷ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

2.5 Muži jako osoby ohrožené domácím násilím

Všechny doposud realizované výzkumy potvrzují, že muži mají na rozdíl od žen statisticky menší pravděpodobnost, že se stanou obětí domácího násilí. Pokud jsou muži osobou ohroženou domácím násilím, pak se tak děje především v partnerských vztazích.³⁸

Policejní statistiky prokazují, že zhruba v 10% všech ohlášených případů domácího násilí byly oběťmi muži. To znamená, že byli oběťmi násilí svých manželek, partnerek anebo jiných mužů (např. v homosexuálních vztazích). Často také dochází k transgeneračním problémům, kdy se do konfliktu dostávají otec se svým synem, příp. prarodič s vnukem.³⁹

Muž má mnohem větší hranici bolesti a tolerance, a proto trvá mnohem déle, než začne problém řešit. Muži jsou vystaveni především:

- Emocionálnímu násilí (nadávky, ponižování)
- Fyzickému násilí (bití, údery pěstí, vytrhávání vlasů, házení věcí např. lahve, vázy, nože)
- Využívání dětí (zamezení kontaktu s dítětem, navádění dětí proti muži apod.)
- Hrozbám a zastrasování (opustí ho, o všechno ho připraví, ztratí veškerý kontakt s dětmi apod.)

³⁸ ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Praha: Portál, 2011, 186 s. ISBN 978-807-3676-902.

³⁹ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

Ženy působí mužům zranění většinou zezadu na ramenu, zejména kuchyňským náčiním, například nožem nebo nůžkami. Lijí jim horkou tekutinu do klína. Hodně útoků míří do oblasti genitálií...⁴⁰

Postižení muži velice často nechávají svůj problém pouze pro sebe, nevyhledávají lékařskou pomoc, jelikož se za to, co se jim děje velmi stydí. Jedním z důvodů takového jednání je i postoj společnosti, která ještě nepochopila, že obětí domácího násilí mohou být skutečně i muži. Pak tedy naopak ženy vykazují násilné chování a jsou tedy osobou násilnou.

Není však podstatné, kdo na kom se dopouští násilí, důležité je vnímat domácí násilí jako závažný problém. Měli bychom být schopni nabídnout obětem domácího násilí pomoc a ochranu, zabránit, aby byly jakýmkoliv způsobem diskriminovány či zesměšňovány.⁴¹

2.6 Senioři jako osoby ohrožené domácím násilím

O násilí na starých lidech se v naší společnosti ví málo. Je nutné zdůraznit, že proti násilnému jednání dětí vůči svým vlastním rodičům není chráněna žádná rodina a může k němu dojít v každé společenské vrstvě. Výzkumy zaměřené na domácí násilí obvykle tuto věkovou kategorii nepostihují a samotní senioři danou skutečnost skrývají, protože se stydí, nebo v důsledku nemoci (demence či deprese) nejsou schopni násilí rozpoznat a oznámit. Důvodů, proč mlčí, je více:

- Obava, že bude zpochybňována věrohodnost jejich výpovědi

⁴⁰ CONWAY, Helen L, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

⁴¹ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. Albatros Plus. ISBN 978-80-251-1786-6.

- Bojí se hanby, kterou by zažívali, pokud by se někdo dozvěděl, jak špatně své děti vychovali
- Obávají se ze ztráty člověka, který se o ně stará (i v případě, že se k nim chová násilně)
- Mají strach z opuštění svého domova
- Mohou se obávat odplaty, či stupňování útoků ze strany násilné osoby
- Snaží se udržet soukromí a intimitu rodiny

Násilnými osobami jsou totiž nejčastěji právě dospělé děti a vnuci. Postižený otec či matka zažívají jistě pocit bezmoci, možná někdy i vzteku na vlastní dítě, nejčastěji však pocit, že to sám zavinil výchovou, že je tedy spravedlivě trestán za něco, co spáchal. Tyto pocity brání konstruktivnímu řešení problému a eventuálnímu vyhledání odborné pomoci.

Senioři se mohou stát obětí všech forem domácího násilí, jako je tělesné týrání, psychické a citové týrání, sexuální obtěžování a zneužívání, finanční a materiální zneužívání, zanedbávání péče.

Násilí na seniorech mohou identifikovat a ohlásit poskytovatelé sociálních služeb (pracovníci pečovatelské služby) a zdravotničtí pracovníci (lékař, sestra), kteří obvykle jako jedni z mála cizích osob vstupují do domácího prostředí, dále členové rodiny či jiní příbuzní, popř. přátelé či sousedé seniora.⁴²

Z jednoho výzkumu vyplynulo, že děti, které daly svému rodiči facku nebo jej udeřily, proto měly stejné důvody, jaké udávali rodiče, kteří udeřili své dospělé dítě. Důvodem bylo usměrnění buď rodiče, nebo dítěte. V této souvislosti je důležité si uvědomit, že

⁴² ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Portál, 2011, 186 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-3676-902.

senior nemusí být vždy vděčným příjemcem péče a už vůbec nemusí být nekonfliktním členem rodiny. To však může platit i pro ostatní členy domácnosti.⁴³

⁴³ ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Portál, 2011, 186 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-3676-902.

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA A OCHRANY PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM

Novodobé české právo vždy zakazovalo násilí proti člověku a postihovalo je sankcemi, a to i vězením. Dlouhá léta ale trvalo, než čeští zákonodárci pochopili, že domácí násilí je tak specifické protiprávní jednání, že na ně v zákonech nestačí obecné (systémové) zákazy a tresty – že vyžaduje speciální právní úpravu.⁴⁴

Výňatek z Ústavy České republiky a Listiny základních práv a svobod:

Podle článku 1. Listiny základních práv a svobod jsou lidé svobodní a rovní v důstojnosti a právech. Základní práva a svobody se zaručují všem bez jakékoliv diskriminace. Listina stanoví, že každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno. Stejná ochrana je používána i pro rodiny a rodičovství, neboť podle článku 32 Listiny základních práv a svobod, jsou rodičovství a rodina pod ochranou zákona. Zaručena je též zvláštní ochrana mládežnických a dětí. Z této skutečnosti pramení povinnost státu chránit základní práva a svobody svých občanů, stát nemůže a nesmí tolerovat žádné porušování základních práv a svobod, a to ani, pokud k nim dochází v okruhu blízkých osob, v rodině za dveřmi společného obydlí.⁴⁵

Ochrana před domácím násilím je upravována v České republice zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, zákonem č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím, zákonem 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zákonem č. 200/1990 Sb., o sociálních službách.

⁴⁴ CONWAY, Helen L, Jana KOCOURKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

⁴⁵ Zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky, Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

Dne 14. března 2006 schválil český parlament zákon č. 135/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v oblasti ochrany před domácím násilím. Tento zákon, účinný od 1. ledna 2007, obsahuje prakticky jen paragrafy, kterými se mění jiné zákony: zákon o Policii České republiky, občanský soudní řád, trestní zákon a zákony o sociálním zabezpečení.⁴⁶

Jestliže jednání násilné osoby naplní znaky trestného činu, zahájí orgány činné v trestním řízení úkony trestního řízení pro podezření ze spáchání některého z trestných činů vymezených v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Nejčastěji se jedná o trestní čin týrání osoby žijící ve společném obydlí, který je vymezen v § 199 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. V takovém případě není třeba k trestnímu stíhání souhlasu poškozeného, jelikož je takové rozhodnutí výhradně v rukou orgánů činných v trestním řízení.

Pokud jde o:

- Trestný čin těžkého ublížení na zdraví dle § 145
- Ublížení na zdraví dle § 146
- Omezování osobní svobody dle § 171
- Vydírání dle § 175
- Znásilnění dle § 185

Souhlas k trestnímu stíhání musí udělit poškozený. Tento souhlas může vzít poškozený kdykoli zpět, do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě. Mějme ale na paměti, že jednou odepřený souhlas již nelze znovu udělit.

⁴⁶ CONWAY, Helen L, Jana KOCOURKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

V případě méně závažného jednání, jehož společenská nebezpečnost je nepatrná, bude domácí násilí kvalifikováno dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Nejčastěji jde o přestupky proti občanskému soužití dle §49 zákona o přestupcích, jehož se dopustí ten kdo:

- Jinému ublíží na cti tím, že ho urazí nebo vydá v posměch
- Jinému z nedbalosti ublíží na zdraví
- Úmyslně naruší občanské soužití vyhrožováním újmou na zdraví, drobným ublížením na zdraví, nepravdivým obviněním z přestupku, schválnostmi nebo jiným hrubým jednáním.

Novelou zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR se od 1. 1. 2009 mění podmínky pro vykázaní, které jsou nově uvedeny v hlavě VII § 44- § 47. Tyto změny přinesly policii výrazné posílení zákonných prostředků k efektivní ochraně obětí domácího násilí.⁴⁷

3.1 Institut vykázaní

Vykázat osobu je oprávněn policista služebně zařazený u Policie České republiky, služby kriminální policie a vyšetřování a Policie České republiky služby pořádkové policie, pokud byl k posuzování incidentů se znaky domácího násilí řádně proškolen, vyjma policistů zařazených u hlídkové služby.⁴⁸

Pokud je policie přivolána na místo činu – v tomto případě tedy na místo akutního případu fyzického napadení – má vyhrazené právo ke vstupu do konkrétního bytu i bez povolení majitele či oficiálního nájemce.

Vykázaní je postaveno v zákoně tak, že pokud lze na základě zjištěných skutečností, zejména s ohledem na předcházející útoky, důvodně předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti životu, zdraví nebo svobodě nebo zvlášť závažného útoku

⁴⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

⁴⁸ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009, čl. 1, věcná příslušnost.

proti lidské důstojnosti, je policista oprávněn vykázat tuto osobu z bytu či domu společně obývaného s útokem ohroženým jedincem, jakož i z bezprostředního okolí společného obydlí.⁴⁹

V praxi policista zjistí pomocí lustrace, zda už Policie ČR v minulosti řešila incidenty v této domácnosti. Dále posuzuje aktuální situaci na místě (intenzita útoku, jeho průběh). Metodou SARA DN vyhodnocuje míru rizika dalšího útoku pro ohroženou osobu po odjezdu Policie ČR a posuzuje dle vlastního uvážení nebezpečnost násilné osoby. Po zjištění všech uvedených skutečností má policie pravomoc pachatele z bytu okamžitě vykázat (je-li přítomen), uložit zákaz vstupu (nachází-li se osoba násilná v danou chvíli ve společně obývaném obydlí) na dobu deseti dnů a zabránit mu v přístupu jednoduše tím, že mu odebere klíče. Pokud se pachatel proti rozhodnutí policie brání, vzdoruje anebo odmítá z bytu odejít, může být předběžně zadržen.⁵⁰

Policista oznámí ústně oběma aktérům rozhodnutí o vykázání a předá jim proti podpisu písemné potvrzení o vykázání.

Násilná osoba poté musí neprodleně opustit vymezený prostor, zdržet se vstupu do tohoto prostoru, zdržet se styku nebo navazování kontaktu s ohroženou osobou, vydat policistovi na výzvu všechny klíče od společného obydlí, které drží.

Vykázaná osoba má právo vzít si ze společného obydlí před jeho opuštěním věci sloužící její osobní potřebě, osobní cennosti a osobní doklady, vzít si ze společného obydlí i v době jeho opuštění věci již uvedené a věci nezbytné pro jeho podnikání nebo pro výkon povolání – ale to pouze jednou a za přítomnosti policisty, který předem informuje ohroženou osobu, dále má právo si ověřovat provedení vykázání zejména na čísle tís-

⁴⁹ ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Portál, 2011, 186 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-3676-902.

⁵⁰ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. Albatros Plus. ISBN 978-80-251-1786-6.

ňového volání 158 a vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie.⁵¹

Ohrožené osobě policista poskytne poučení o možnosti podat návrh na vydání předběžného opatření podle občanského soudního řádu, o možnosti využití psychologických, sociálních nebo jiných služeb v oblasti pomoci obětem domácího násilí a o následcích, pokud vědomě uvedla nepravdivé údaje, k nimž policista při vykázání přihlíží.⁵²

Policista dále provede nejméně jednou kontrolu dodržování povinností násilné osoby vyplývajících z vykázání a zašle úřední záznam o vykázání příslušnému intervenčnímu centru, místně příslušnému okresnímu soudu, jenž je příslušný k rozhodnutí o návrhu na vydání předběžného opatření. Pokud žije ve společné domácnosti dítě, tak rovněž příslušnému orgánu sociálně – právní ochrany dětí.⁵³

Policie je orgán, na který se můžeme obrátit 24 hodin denně, a který je mimo jiné také povinen proti pachateli přiměřeně zakročit. Na policii se můžeme obrátit telefonicky (linka 158), osobně a to samozřejmě platí i pro podání trestného oznámení.

Policie ČR svým rozhodnutím o vykázání nebo zákazu vstupu chrání ohrožené osoby před osobou násilnou teritoriálně. Tuto teritoriální ochranu lze kombinovat rovněž s ochranou personální prostřednictvím zákazu kontaktování a přiblížení se, o které však rozhoduje výhradně soud.

S prosazováním legislativních změn úzce souvisí samotná propagace prevence domácího násilí. Je přece logické, že čím více informací společnost získá o této problematice,

⁵¹ ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Portál, 2011, 186 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-3676-902.

⁵² ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Portál, 2011, 186 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-3676-902.

⁵³ ŠEVČÍK, Drahomír, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Portál, 2011, 186 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-3676-902.

tím větší zájem nastane o jeho řešení. Pak budou vyvíjeny tlaky na osoby, které rozhodují o přijetí jednotlivých zákonů.

Dle mého názoru je velkým úkolem příprava kvalitního systému školení policistů a ostatních profesionálů s důrazem na získávání potřebných dovedností, změny myšlení společnosti, a hlavně vytvoření programů pro násilné osoby. Nápravné programy v ČR naprosto absentují, přestože to je reálně jediný způsob, jak se pokusit změnit jednání násilné osoby.

Zákony nemají kouzelnou moc. Ve většině případů přinutí policejní vykázání nebo soudní předběžné opatření agresora k tomu, aby si rozmyslel, co dělá, a násilí přestane. Budiž ale řečeno, že žádný policejní ani soudní zákaz nemůže sám o sobě zajistit, aby násilí přestalo.⁵⁴

⁵⁴ CONWAY, Helen L, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

4 POSLÁNÍ INTERVENČNÍHO CENTRA

Intervenční centra jsou specializovaným zařízením sociální služby, neboť poskytují odbornou sociálně-právní pomoc ohroženým osobám a koordinují spolupráci mezi dalšími navazujícími službami sociální i zdravotnické záchranné sítě v regionu. Intervenční centra mohou kontrolovat osoby ohrožené domácím násilím, ale i osoby, které o domácím násilí vědí (sousedé, děti, přátelé).⁵⁵

Intervenční centra fungují v ČR od 1. 1. 2007, tehdy vešel v platnost nový zákon 135/2006 Sb., Zákon na ochranu před domácím násilím.

Intervenční centra poskytují osobám ohroženým násilným chováním individuální psychologickou a nehmotnou sociální pomoc ambulantní povahy. Zprostředkovává těmto osobám pomoc lékařskou, poradenskou, psychologickou a právní. Úkolem intervenčních center je koordinovat s orgány Policie České republiky, orgány sociálně-právní ochrany dětí, obcemi a obecnou policií, nestátními a charitativními organizacemi. V ČR je policie povinna předat hlášení o domácím násilí intervenčnímu centru ve svém kraji do 24 hodin od okamžiku vykazání či zákazu vstupu, přičemž není nutný souhlas ohrožené osoby. Intervenční centrum je povinno kontaktovat osobu, která byla v rozhodnutí o vykazání ze společného obydlí označena za ohroženou osobu, a to ve lhůtě nejpozději do 48 hodin od doručení podnětu policií, jinak vždy bezodkladně poté, co se dozví o ohrožení osoby násilným chováním.

Intervenční centrum je povinno oznamovat příslušnému krajskému úřadu počet osob ohrožených násilným chováním, kterým byla poskytnuta pomoc. Veškeré služby intervenčních center jsou poskytovány bezplatně.

Personálně je činnost intervenčních center zajištěna proškolenými pracovníky, kteří mají pro tuto službu osvědčení. Cílem této služby není dostat se vám do úplného sou-

⁵⁵ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. Albatros Plus. ISBN 978-80-251-1786-6.

kromí a vydolovat z vás ty nejnítěrnější pocity, nýbrž zjistit, jak vám co nejefektivněji pomoci a stabilizovat vás.

Pracovníci intervenčních center jsou vázáni mlčenlivostí. Mají ze zákona povinnost se dále o soukromí svých klientů nevyjadřovat a držet je v tajnosti. Pokud bude poradce toho názoru, že by bylo vhodné o vašem případě dále informovat policii, své spolupracovníky, školu, mateřskou školu, nejprve vás požádá o svolení. Referovat o vaší situaci bez vašeho souhlasu je protizákonné.⁵⁶

Vybrané státní a pomáhající organizace ve Zlínském kraji

- Všechny služebny Policie ČR
- Krajské a okresní správy sociálního zabezpečení
- Intervenční centrum Zlín – adresa:

U Náhonu 5208, 760 01 Zlín

e- mail: ic.zlin@seznam.cz

WWW: www.poradnazlin.cz

- Azylové domy – pro matky s dětmi:

Zlín- Charitní dům pro matky s dětmi v tísni

Česká 4789, 760 05 Zlín

mail: chd.zlin@charita.cz

Otrokovice – Nový domov

Hlavní 1229, 765 02 Otrokovice

e-mail: och-sv.anezky@volny.cz

⁵⁶ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. Albatros Plus. ISBN 978-80-251-1786-6.

- Rodinné poradny - Uherské Hradiště - Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy

Hradební 1250, 686 01 Uherské Hradiště

e-mail: poradna.uh@ouss-uh.cz

4.1 Azylové domy

Služeb, které azylové domy nabízí, můžete využít například tehdy, když se ve svém vlastním domě necítíte v bezpečí a nemáte nikoho, na koho byste se mohli obrátit anebo z jakéhokoli důvodu nechcete využít pomoci, kterou vám nabídla vaše rodina, přátelé nebo známí. Ovšem s pomocí tohoto specializovaného zařízení můžete počítat i v těch případech, kdy už policie vašeho agresivního partnera z bytu vykázala a zakázala mu přístup na určitou dobu, a vy se přesto cítíte stále ve velkém ohrožení.⁵⁷

Azylová dům je především bezpečné místo, kam se může týraná žena uchýlit před násilím – ať už dočasně, nebo ho využít jako odrazový můstek po opuštění vztahu pro vybudování nového života. Azylové domy mohou být zřízeny nezávisle některou charitativní organizací. Azylový dům je místo, kde se žena může zotavit z následků násilí a začít se rozhodovat sama za sebe o tom, co chce dělat v budoucnosti. Pokud chce, dostane se jí rady, a s ní přijde i podpora.⁵⁸

⁵⁷ BUSKOTTE, Andrea, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. Albatros Plus. ISBN 978-80-251-1786-6.

⁵⁸ CONWAY, Helen L, Naděžda ŠPATENKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝČET ORGANIZACÍ NA POMOC DOMÁCÍHO NÁSILÍ

5.1 Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí je občanské sdružení s celostátní působností v České republice, které vzniklo 4. září 1991 jako nezisková organizace pro pomoc obětem trestné činnosti a jejich rodinám. Celkem provozuje šest poraden, a to v Praze, Brně, Olomouci, Ostravě, Pardubicích a v Plzni.

Specializovaným pracovištěm Bílého kruhu bezpečí v Ostravě je DONA Centrum, které vzniklo v září 2003. DONA Centrum poskytuje obětem ohroženým domácím násilím rady a informace v oblasti trestněprávní, sociálně právní, organizační, psychologickou pomoc a emocionální podporu.

Bílý kruh bezpečí je rovněž zřizovatelem DONA linky. Jedná se o specializovanou celostátní telefonickou službu pomoci pro osoby ohrožené domácím násilím. Pracuje v nepřetržitém provozu od 11. září 2001. Pomáhá každému, kdo se cítí ohrožen domácím násilím nebo je svědkem domácího násilí. Informace poskytuje prostřednictvím internetových stránek www.bkb.cz.⁵⁹

5.2 Rosa

Občanské sdružení Rosa poskytuje bezplatnou komplexní pomoc ženám, které se staly oběťmi domácího násilí. V České republice působí toto sdružení od roku 1993. Poskytuje okamžitou psychologickou, právní, organizační a morální podporu obětem domácího násilí. Provozuje poradnu, azylové domy i byty s utajenou adresou a SOS linky.

Občanské sdružení ROSA také monitoruje problematiku násilí na ženách v České republice v těchto oblastech: domácí násilí, obchodování se ženami, sexuální násilí a se-

⁵⁹ Bílý kruh bezpečí [online]. [2014-2-3] Dostupný z: <http://www.bkb.cz/o-nas/projektovacinost/>

xuální harassment. Také se zaměřuje na prevenci domácího násilí – pořádá konference, semináře a školení pro odbornou veřejnost. Informace poskytuje také prostřednictvím internetových stránek www.rosa-os.cz.⁶⁰

5.3 Nesehnutí

Nezávislé sociálně ekonomické hnutí NESEHNUTÍ vzniklo v roce 1997 v Brně odštěpením z Hnutí Duha. Zabývá se ochranou životního prostředí a lidských práv, včetně práv žen. V rámci programu „Ženská práva jsou lidská práva“ se zaměřuje na problematiku násilí páchaného na ženách. Podobně jako sdružení Bílý kruh se věnuje prevenci domácího násilí páchaného na ženách. Podobně jako sdružení Bílý kruh se věnuje prevenci domácího násilí pořádáním přednášek pro školy a veřejnost, distribuuje informační materiály k tématu a poskytuje kontaktní informace na pomáhající organizace. Podílí se na pořádání akcí u příležitosti 25. listopadu, Mezinárodního dne proti domácímu násilí. Informace poskytuje prostřednictvím internetových stránek www.nesehnuti.cz.⁶¹

5.4 Persefona o.s.

Persefona o.s. je aktivní členskou organizací Výboru pro prevenci domácího násilí při Radě vlády České republiky pro rovné příležitosti žen a mužů. Vznikla v roce 2007 odloučením programu proti domácímu násilí Ligy lidských práv, který poskytoval pomoc obětem domácího násilí již od roku 1999.

Posláním organizace je působit ve společnosti tak, aby páchaní násilí ve všech jeho formách a projevech bylo vnímáno a hodnoceno jako společensky neakceptovatelné, nezávisle na tom, mezi kým a kde je pácháno. Svě poslání naplňuje organizace trojí cestou – odborným a sociálním poradenstvím, vzdělávací a informační činností a ex-

⁶⁰ Občanské sdružení ROSA [online]. [2014-2-3] Dostupný z: www.rosa-os.cz

pertními aktivitami a interdisciplinární spoluprací. Hlavní pilíř činnosti organizace tvoří dlouhodobá a komplexní pomoc a podpora oběti domácího násilí, sexuálního zneužívání a znásilnění od 18 let a také těm, kteří se obětí uvedeného příkoří snaží pomoci. Informace poskytuje prostřednictvím internetových stránek www.persefona.cz.⁶²

5.5 proFem – Konzultační středisko pro ženské projekty, o.p.s.

proFem o.p.s. je nezisková organizace pracující na poli lidských ženským práv. Těžiskem je bezplatné právní poradenství a právní pomoc ženám, které se dostaly do styku s domácím násilím.

Posláním proFem o.p.s. je působení na zlepšení situace v oblasti domácího násilí a jiných forem násilí především na ženách, a to prostřednictvím lobbingu, osvěty, vydávání publikací a přímé podpory osob ohrožených domácím násilím či jinou formou násilí. Tato organizace dále vydává poradenské a informační publikace pro veřejnost v oblastech, ve kterých dochází k porušování lidských práv, se zaměřením na domácí násilí, pořádá konference, workshopy a školení pro laickou i odbornou veřejnost, politický lobbing u zákonodárných institucí, spolupracuje s veřejnými médii či zřizuje média vlastní, za účelem poukázání na problémové oblasti v tématu domácího násilí. Informace poskytuje prostřednictvím internetových stránek www.profem.cz⁶³

⁶¹ Nezávislé sociálně ekologické hnutí [online]. [2014-2-3] Dostupný z: www.nesehnuti.cz

⁶² Persefona [online]. [2014-2-3] Dostupný z: <http://www.persefona.cz>

⁶³ Profem [online]. [2014-2-3] Dostupný z:

http://www.profem.cz/shared/clanky/166/Tiskova%20zprava_%2026.9.2013.pdf

5.5.1 Projekty v České republice

O projektu Avon proti domácímu násilí

V roce 2008 společnost Avon otevřela společensky citlivé a mimořádně závažné téma domácího násilí páchaného na ženách. Pod heslem „Mluvme spolu o domácím násilí“ byla spuštěna kampaň, která poukazovala na nutnost hovořit nahlas o věcech, které nás trápí, a najít pro ně vhodná řešení. Její tváří je světoznámá modelka Daniela Peštová, která pomáhá s prevencí tohoto závažného společenského problému.

Společnost Avon a nezisková organizace proFem o.p.s. opět spojili své síly a společně přicházejí s novým projektem workshopů „Mluvme spolu o domácím násilí“. Tyto workshopy proběhnou na českých středních školách v první polovině příštího roku a na základě získaných údajů vznikne unikátní studie, která se jako první svého druhu v České republice zaměří na násilí mezi mladými a názory mladých na násilí.

Zaměří se na otázky (co je a co není domácí násilí, jak pomoci kamarádovi/kamarádce apod.). Součástí workshopů bude dotazník, na základě jehož výsledků bude zpracována unikátní studie. Ta bude zkoumat nejen situaci v rodinách, ale také obecné názory studentů na domácí násilí a jejich zkušenost s násilím mezi vrstevníky a ve vztazích. Tato studie bude prezentována ve druhé polovině roku 2014. První série workshopů probíhala mezi listopadem 2012 a červnem 2013. Zúčastnilo se jí téměř 400 studentů v 7 Českých městech (Brno, České Budějovice, Plzeň, Most, Liberec, Praha a Beroun). Záštitu nad projektem převzalo informační centrum OSN v Praze.

5.5.2 Projekt Bílého kruhu bezpečí

V roce 2013 odstartoval Bílý kruh bezpečí (dále jen BKB) nový projekt „KRUH bezpečí zvláště zranitelným obětem trestných činů“, financovaný z prostředků státního rozpočtu České republiky. V rámci tohoto projektu pracuje devět případových manažerů a pět terapeutů, kteří jsou zaměřeni na mimořádně traumatizované oběti. V rámci stejného projektu jsou kraj po kraji organizována meziodborová setkání, na kterých BKB seznamuje odbornou veřejnost s metodikou rozpoznání zranitelných obětí a s novinkami, které přinesl od 1. 8. 2013 nový zákon o obětech trestných činů. Základem setkání jsou prezentace, přednášené zkušenou lektorkou Mgr. Petrou Vitoušovou, zaměřené na identifikaci zvláště zranitelných obětí, doporučení pro první kontakt, nová práva obětí a

nové povinnosti jednotlivých subjektů plynoucí ze zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.

Přednáška vždy ilustrovala kazuistikou z daného kraje, na které jeden z případových manažerů BKB ilustruje zranitelnost oběti a komplexní pomoc odpovídající její situaci. Po setkání následují tiskové konference, kterých se dosud zúčastnilo 23 představitelů médií. Např. tiskovou konferenci Bílého kruhu bezpečí z Pardubic přenášela ČT 24 přímým přenosem, v Ostravě se tiskové konference účastnili dvě televizní stanice (ČT Ostrava, TV Polar). Zúčastnit se může každý, koho se toto velmi závažné téma dotýká.

64

5.5.3 Projekty občanského sdružení ROSA

Občanské sdružení ROSA usiluje o zvýšení podvědomí o domácím násilí a změnu vnímání tohoto jevu. Z tohoto důvodu pravidelně spolupracuje s médii a pořádá různé akce pro veřejnost či mediální kampaně.

Kampaň: **Přijďte včas 2010**

Každým rokem je v České republice zavražděno několik desítek žen. ROSA proto zahájila informační kampaň „Přijďte včas“. Jejím cílem je zjistit dostupnost informací pro oběti domácího násilí, aby dokázaly včas zastavit násilí. Kampaň podpořila Česká televize. Tři spoty byly v listopadu a prosinci 2010 vysílány celkem 147krát na programech ČT1, ČT2, ČT24. Art direktorkou kampaně a režisérkou spotů je Tereza Pospíšilová. Spoty byly natočeny díky prostředkům grantu Nadačního fondu Slovak-Czech Womens Fund (projekt: „Vím, kde hledat pomoc). Spoty si můžete prohlédnout na serveru Youtube.

⁶⁴ Bílý kruh bezpečí [online]. [2014-2-3] Dostupný z:

<http://www.bkb.cz/aktuality/n381-bily-kruh-bezpeci-informuje-odborniky-v-krajich-o-novych-pravech-obeti/>

Projekty 2013

STOP NASILI .CZ na školách

Hlavním cílem projektu je i v letošním roce podpora dětí a studentů, které mohou být násilím v prvních vztazích i mohou být svědky násilí doma, mezi blízkými. Cílem projektu je minimalizace násilných vzorců chování. Projekt je podpořen grantem prevence kriminality Magistrátu hl.m.Prahy.

Umění říci NE

Základním cílem je preventivní ochrana seniorů a seniorek před různými formami násilí, kterému mohou být vystaveni doma či v zařízeních, ve kterých žijí. Formou je informování a odborná příprava jak seniorů, jejich nejbližších, tak pracovníků, kteří jsou se seniory v denním kontaktu. Projekt je podpořen grantem prevence kriminality Magistrátu hl.m.Prahy a grantem Ministerstva vnitra ČR.⁶⁵

⁶⁵ Občanské sdružení ROSA [online]. [2014-2-3] Dostupný z: <http://www.rosa-os.cz/onas/projekty/>

5.5.4 Projekt organizace Persefona o.s.

Přijdeme až k vám

Tento projekt probíhá ve dvou na sebe navazujících fázích. První fáze byla započata v roce 2009 s délkou trvání 12 měsíců. Druhá fáze, která na tento projekt navazuje byla započata v červnu 2011 a doba ukončení bude květen 2014.

Cílem projektu je dostupnost práva a spravedlnosti všem obětem domácího násilí bez rozdílů místních, zdravotních a jiných limitů. Cílovou skupinou jsou oběti domácího násilí obecně se zvláštním důrazem na oběti se specifickými potřebami, které mají k pomoci horší přístup. Jedná se o seniory, osoby zdravotně a mentálně postižené či osoby žijící v menších městech a vesnicích.

Samotný projekt je nastaven tak, aby tito lidé dostávali informace potřebné k řešení svých problémů a v případě, že se rozhodnou řešit svoji situaci, aby měli k dispozici takové služby, které jim v tomto řešení pomohou. V rámci projektu vznikla čtyři poradenská centra ve spádových obcích bývalého okresu Brno – venkov. Pro tuto realizaci byly vybrány obce Ivančice, Tišnov, Židlochovice u Brna a Slavkov. K propagaci tématu bude sloužit 2 000 letáků a 2 000 ks informačních brožur, které budou obsahovat základní informace o nabídce služeb, poradenských místech atd. Projekt je financován ze státního rozpočtu ČR.⁶⁶

⁶⁶ Persefona [online]. [2014-2-3] Dostupný z: <http://www.persefona.cz>

6 PŘÍPAD Z PRAXE, POUKAZUJÍCÍ NA SELHÁNÍ SYSTÉMU INSTUTCÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Kauza Kuřim

Tuto kauzu odstartovala v květnu 2007 náhoda. Jeden z obyvatelů Kuřimi se pokoušel spustit elektronickou kameru hlídající jeho novorozené dítě. Naladil však záběry z podobného zařízení v jednom ze sousedních domů, na kterých byl zobrazen na zemi ležící nahý a spoutaný chlapec.

Policie po oznámení zadržela matku chlapce, Kláru Mauerovou, a její děti byly svěřeny do péče zařízení Klokánek. Krátce po jejich přijetí však jeden z aktérů, údajně třináctiletá Anna, zmizela beze stopy. Při vyšetřování vyšlo najevo, že Anna ve skutečnosti nebyla dcerou Kláry Mauerové, ale šlo o přibližně třicetiletou ženu, Barboru Škrlovou, které byla vytvořena nová identita. Ta se po svém zmizení ohlásila na českém velvyslanectví v Dánsku a poté opět na několik měsíců zmizela a nakonec byla nalezena v Norsku, kde se vydávala za 10letého chlapce Adama. Po svém návratu do České republiky byla zatčena a obviněna z několika trestných činů.

Po vyšetřování vyšlo také najevo, že Klára Mauerová pravděpodobně nejednala samostatně, ale v rámci širší skupiny, kterou tvořila její sestra, příbuzní, Barbora Škrlová a několik dalších lidí. Hoši podle obžaloby byli surově bití, mučeni a ponižováni. Svazovali je, a dokonce zavírali do klecí.

Odborníci se shodli, že systém selhal nejen před odhalením případu, ale i poté, co policie zavražděného chlapce objevila. „Tato kauza odhalila několik chronických děr a slabín v systému ochrany dětí. Za týrání chlapců nese odpovědnost i stát.“

V první fázi selhali všichni odborníci, kteří s rodinou Mauerových přišli do kontaktu – a to ještě před odhalením. Klára Mauerová, matka týraných dětí, totiž několikrát jednala s úředníky i s lidmi, kteří mají péči dětí na starosti. Zejména proto, aby zjistila, co může podniknout pro svěření „Anny“. Anně mělo být třináct let a údajně byla odloženým dítětem, kterého se Mauerová ujala.

Další chyba nastala, když soudce rozhodoval o svěření dítěte a neproověřil jeho původ. Ještě tristnější by tato situace byla v případě, že by Anna vůbec neexistovala. V kauze chybovali i soudní znalci. Soudní znalec, který vypracoval posudek o třináctileté „Anně“ pro soud, uvedl, že dívku nikdy neviděl. Další posudky, kterými určovala lékařka stáří dítěte pomocí rentgenových snímků předloktí a zápěstí prokázaly s přesností na měsíce věk dítěte. Podle metody TW3 došla lékařka k závěru, že dítě je ve věku 13,7 let. Lékařka však odmítla potvrdit, zda dívku opravdu viděla, či zda odpovídá zveřejněné fotce. Příčinou je prý chaos systému. Ukázalo se, že vlastně nikdo moc neví, jak v takovém případě postupovat.

Důsledkem této kauzy je vznik standardů pro „Institut ministerstva práce a sociálních věcí“.

Další selhání české sociální péče: „Ukázalo se, že způsob, jakým se provádí sociální šetření, je neefektivní. Umí rozpoznat, zda má rodina doma pořádek, ale neumí rozpoznat vztahy v rodině, a tak se z šetření nemohou dozvědět, jaké problémy lidi mají“. Sociální pracovníci by měli procházet speciálními výcviky, učit se vést motivační rozhovory. Měla by se také oddělit pomoc od represe. Je třeba nabídnout vlídné služby, aby rodina, která má nějaké problémy, dokázala vyhledat pomoc, která ji neohrozí. Kdyby rodiny v nouzi, které se na státní instituce obrátí, věděly, že najdou pochopení a pomoc, pak by se dalo řadě takových věcí předejít. „Rozumím strachu lidí z odebrání dítěte“, z dob socialismu v nás přetrvával reálný strach ze sociálky. To by se mělo změnit. Měli by tam pracovat profesionálové, aby se jich nikdo nemusel bát.

Tragický případ tak – zdá se – může přinést pozitivní změny rigidního systému sociální práce. Ministerstvo chce klást důraz na prevenci a posílení terénní práce. „Tak, aby rodinám pomáhali a neřešili tíživou situaci automatickým „odebráním“. Odebrání dětí z rodiny by mělo kromě případů týrání, přijít jen v krajních případech.

V tomto případě selhal také soudce, který příliš pozdě informoval orgán sociálně právní ochrany dětí. „Ve chvíli, kdy se o dívce dozvěděl, měl nařídit předběžné šetření v rodině“. Pro sociální pracovnice pak mělo být varovným signálem, když několikrát nezastihly rodinu doma“. Ke sjednocení informací o rodinách tak, aby se častým stěhováním neztratily z dohledu, má posloužit vznik Národního úřadu pro zaměstnanost a sociální péči.

Odborníci poukazují, na selhání v další fázi případu. „Velká chyba byla, že děti v post-traumatickém stresu byly dány do Klokánku“. Klokánek měl přijetí dětí odmítnout a děti měly být umístěny na dětské psychiatrii. V Klokánku nechali děti ostříhat a Jakubovi (jednomu z týraných dětí) umožnili dívat se na televizi, kde běžely záběry jeho týraného bratra. Příbuzným zakázali návštěvy, přestože soudce zamítl žádost o zákaz návštěv. Odborníci poukazují, že zveřejnění záběrů, jmen, adresy, fotek dětí i celé rodiny velmi zkomplikuje jejich návrat do společnosti.

Proč kuřimská kauza tak zaujala širokou veřejnost?

Týrání bratrů Jakuba a Ondřeje bylo mimořádně kruté, dobře organizované a navíc oba brášky týrali i jejich nejbližší. Existence a všechno to tajemno kolem „Aničky“ to jenom podtrhovalo. U této kauzy selhal celý systém. Jsem přesvědčena, že teď už jsou mnozí odborníci, učitelé i třeba lékaři opatrnější. Snad se už nestane, aby byla tímto způsobem povolována výuka dítěte doma, aby si nikdo nevšímal jizev na tělíčku dítěte.

Jak se změnilы postupy sociálních pracovníků od této kauzy týraných chlapců?

Tato kauza poukázala na nedokonalost systémů a zaneprázdněnost odborné sociální péče. Podle ministerstva práce a sociálních věcí v ČR ročně odhalí sociální pracovníci 7 000 případů, které jsou vyhodnoceny jako pochybení v rodině, z toho v loňském roce 186 případů bylo vyhodnoceno jako týrání. Ve Zlínském kraji to bylo 6 případů a v Jihomoravském kraji celkem 30 případů. Policie obvinila v těchto krajích 14 lidí.

Právě kauzy týraných dětí, konkrétně chlapců z Kuřimi upozornily mimo jiné na zaneprázdněnost odborů sociální péče i na nedokonalost systému. To přinutilo ministerstvo práce a sociálních věcí ke změnám v zákoně. Od loňského roku tak platí novela o sociální právní ochraně dětí, která podle ministerstva situaci zlepšila.

Závěrem bych ráda poznamenala, že týrání dětí patří mezi nejhorší zločiny, ke kterým by společnost neměla být lhostejná. I když je objasňování a vyšetřování takových případů značně náročné, je na nás všech jak brzy dojde k jejich odhalení. Vždyť všichni by měli usilovat o to, aby byl život každého dítěte spokojený a radostný.⁶⁷

⁶⁷ Co odhalila kauza Kuřim [online]. [2014.3.2.] aktualizováno 25.6.2007. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/kauzy/clanek.phtml?id=431946>

Věřím, že pro mnohé z nás je velmi těžké se vcítit, nebo alespoň okrajově pochopit co oběti domácího násilí mohou denně prožívat. Proto na ukázkou popisuji pár případů z praxe.

Případ z praxe ženy ohrožené domácím násilím

„Narodila jsem se v roce 1970 a vdaná jsem od roku 1995. Mám pětiletou dceru. Do narození našeho dítěte jsem vždy byla v pracovním poměru a byla jsem v podstatě velmi samostatná. I po finanční stránce jsme se měli vcelku dobře. Všechno bylo v nejlepším pořádku. Vdávala jsem se z lásky, dět'átko jsme si hrozně moc přáli a měli jsme radost z toho, že je zdravé a čiperné. Ovšem to všechno už je dávná minulost. Občas se sama sebe ptám, kde se to vlastně začalo takhle kazit. A proč?

V prvním momentě si pomyslíš, že mu to dnes naprosto výjimečně „ujelo“, že je prostě podrážděný z práce a že bude zase všechno v pořádku. Potom přijdou první facky, za které se ještě omluví a říká, že ho to hrozně mrzí, a ty si myslíš, že to bude zase všechno v pořádku. Ale později už se přestane i omlouvat, protože je najednou toho názoru, že byly oprávněné a on jednal naprosto správně. A ty se hrozně snažíš mu nedávat žádné podněty k tomu, aby se opět takhle rozzlobil, ale on si vždycky něco najde. Pokaždé, co to zase začne, jsou překročeny nové a nové hranice, dokud tě nezačne škrtit, anebo si neběží do kuchyně pro nějaký nůž...“⁶⁸

Případ z praxe dítěte ohroženého domácím násilím

V rámci trestního stíhání pro týrání dítěte rodiči byl vyšetřován pětiletý chlapec. Chlapec pocházel z dysfunkční rodiny. Narodil se svobodné osmnáctileté matce, která ne-

⁶⁸ BUSKOTTE, Andrea a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaničková Horníková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. ISBN 978-80-251-1786-6.

měla vlastní dobré rodinné zázemí, střídala partnery, o dítě pečovala nedostatečně. Pediatrické nálezy ukazovaly na lehké vývojové opoždění, mateřská škola popisovala neklid a sníženou adaptabilitu dítěte. Když měl chlapec 3 roky, našla si matka nového partnera, výbušného, předtím již trestaného muže. S dítětem vycházel od počátku špatně, buď si ho nevšímal, nebo ho nadměrně trestal za nepořádek, musel například klečat až hodinu s předpaženými rukama. Když plakal, byl bit od matky. Ve školce pozorovali opakovaně na těle dítěte podlitiny. Situace se vyhrotila, když partner matky přišel o zaměstnání a pobýval několik měsíců doma. Chlapce prakticky neustále bil, protože podlitiny byly tak zřetelné, že chlapce přestali pouštět do mateřské školy. Z bytu se ozýval takový křik dítěte, že sousedé volali policii a dítě bylo umístěno v diagnostickém ústavu. Při vyšetřování projevoval chlapec typické vyhyčivé chování, verbální kontakt byl omezený, nejistý, připouštěl, že byl bit „protože zlobil“. Chtěl zpátky k matce, jejího partnera se bál. Matka byla při vyšetřování nejistá, kolísala mezi pocity viny a racionalizací jednání partnera i sebe. Chlapce viděla jako neposlušné, nezvládnutelné dítě, které dělá schválnosti. Přesto ho chtěla zpátky, byla rozhodnuta současného partnera opustit.⁶⁹

Případ z praxe muže ohroženého domácím násilím

„Mýval jsem pořád monokly, protože mě často bila pěstí nebo praštila botou do oka, a jednou mě dokonce píchla do oka zahradními nůžkami...Měl jsem pak sedm stehů. Fyzické násilí nebylo tak hrozné jako citové a duševní týrání, alespoň mi to tak připadalo. Fyzické rány se zahojí, ale s tím druhým musím žít den co den.“

„Když dostane moje žena záchvat, začne se chovat jako smyslů zbavená stvůra. Fyzicky mě zneužívala a mučila, ale nejhorší bylo to, že mě vystěhovala, když jsem ležel v nemocnici, protože mě shodila ze schodů. Okamžitě vyměnila zámky a rodině řekla, že mám milostný poměr. Bylo to hrozné. Děti jsem tenkrát neviděl několik měsíců, ale

⁶⁹ GJURICOVÁ, Sárka, Jana KOCOURKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Podoby násilí v rodině: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Praha: Vyšehrad, 2000, 101 p. ISBN 80-702-1416-3.

několikrát jsem se stavil ve škole, abych se s nimi setkal a mohl si s nimi popovídat. Máte představu, jaké to je, když vám chybí vaše děti, když jim nemůžete dát dobrou noc nebo popřát hezký den ve škole? Řeknu vám, že ta bolest je nesnesitelná.“

„Já jsem měl monokly, poškrábaný obličej, občas i řezné rány – seznam zranění se táhne bez konce. Ano, bití někdy třeba na týden přestalo, když jsem měl kliku, ale protože jsem nikdy nevěděl, kdy ji to popadne, byl jsem jak na trní. Byl jsem hrůzou bez sebe, abych něco neřekl nebo neprovedl, bál jsem se něco udělat, nebo jsem měl strach, že jsem něco neudělal. Když takhle žijete, začnete být paranoidní, víte? Začnete pochybovat o svém duševním zdraví a někdy i uvěříte, že to je vaše chyba; jenom nevíte, jak je to možné.“⁷⁰

Případ z praxe seniora ohroženého domácím násilím

Jana, která žila na venkově v domku s mužem Pavlem, dvěma malými dětmi a manželovou matkou, se svěřila s tím, že Pavel ubližuje babičce, své matce. Babička byla do loňského roku zdravá a aktivní, měla přítelkyni, věnovala se domácnosti a svým zájmům a pomáhala se starat o vnuky. Její zdravotní stav se před několika měsíci začal zhoršovat, byl zjištěn zápal plic, který měl těžký průběh. Manželé se domluvili, že se o babičku postará Pavel, Jana si vzala za úkol domácnost a děti. Pavel, přestože na to nebyl zvyklý, se matce věnoval v průběhu akutního onemocnění s trpělivostí, kterou u něj Jana jindy neznala. Pavel věřil, že pokud se babička uzdraví, bude jako dřív.

Po odeznění zápalu plic zůstala však babička změněná. Ztratila své zájmy, nepamatovala si jednoduché věci, začala se pomočovat. Jana pozorovala narůstající napětí v chování a podrážděnost Pavla k matce. Rozčilovala ho matčina pasivita, neschopnost kontroly. Nechápal tak náhlou změnu, zdálo se mu, že jej chce matka záměrně provokovat. Za pomočování ji kritizoval, Jana slyšela, že matce vytýkal nevděčnost, nadával

⁷⁰ CONWAY, Helen L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

jí a dokonce ji udeřil. Jana konfrontovala Pavla s podezřením, že matku bije, on ji však zcela odmítl. Při návštěvě dávné přítelkyně stará žena vyprávěla, jak skvěle se o ní Pavel stará. Přítelkyně o tom s Pavlem hovořila a Jana pozorovala u Pavla změnu. Nadále sice nepřipouštěl, že babička nedokáže vždy udržet čistotu, že po prodělané nemoci došlo k zvýraznění involučních změn. Souhlasil však s tím, že část obtížné péče o babičku bude zajišťovat placená pečovatelka. Začal se chovat k matce s větším porozuměním, zprostředkoval společný čas s vnoučaty, zval na návštěvu její přítelkyně. Kvalita kontaktů Pavla a jeho matky se zlepšila, zlepšil se také matčin zdravotní stav.⁷¹

⁷¹ GJURICOVÁ, Sárka, Jana KOCOURKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Podoby násilí v rodině: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Vyšehrad, 2000, 186 s. Albatros Plus. ISBN 80-702-1416-3.

7 ZHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH STATISTIK

Pro názorné zhodnocení situace domácího násilí v jednotlivých krajích ČR, jsem použila statistické údaje přehledu počtu vykázaní Policií ČR, zpracované Bílým kruhem bezpečí.

Při porovnání celkového počtu vykázaní let 2012 – 2013 ve všech krajích ČR bylo zjištěno, že počet vykázaní má klesající tendenci.

Jelikož bydlím v Uh. Hradišti, které je součástí Zlínského kraje, zaměřila jsem se přímo na Zlínský kraj.

V příloze č.4 jsou porovnány jednotlivé počty vykázaní v letech 2007 – 2013. Tento graf nám ukazuje stoupající tendenci počtu vykázaní od roku 2010. Zvýšený počet vykázaní neznamena, že případů domácího násilí je stále více. Je to spíše vyjádření toho, že oběti domácího násilí, již vědí, na koho se v tíživé situaci mohou obrátit, kde jim bude poskytnuta ochrana a podána pomocná ruka. Což je hlavním cílem prevence proti domácímu násilí.

ZÁVĚR

Domácí násilí se vyskytuje napříč všemi zeměmi, všemi etniky, kulturami i sociálními skupinami. Oběťmi domácího násilí se nestávají jenom ženy, ale také senioři, děti a dokonce i muži. Domácí násilí se odehrává za zavřenými dveřmi v soukromí domova, a proto může být dlouho nepovšimnuto. Oběti domácího násilí chodí mezi námi bez zvláštního označení, a abychom si jich vůbec všimli, musíme mít schopnost citlivě přijímat jejich žádost o pomoc, která je tišší, než pouhé zašeptání.

Pomoc obětem domácího násilí má formy zastavení násilí v určitém okamžiku, způsobem krátkodobého oddělení pachatele od oběti formou (vykázání, zajištění, zadržení, vazba), poskytnutí oběti lékařské ošetření, důležité rady osobní ochrany a doporučení jiné pomoci (občanské, psychologické poradny).

Datum 1. 1. 2007 lze chápat jako přelomový, po změně zákona o policii a implantaci oprávnění vykázat násilnou osobu včas, ještě než dojde k ublížení na zdraví.

Cílem mé práce je na základě názorných případů, umožnit čtenářům proniknout do hloubky problému domácího násilí. Při vyhledávání informací o domácím násilí, jsem opatřila statistiky vykázání jednotlivých krajů naší republiky. Z těchto můžeme přehledně vyčíst počet případů vykázání v ČR. Při porovnání let 2012-2013 je viditelné, že počet vykázání klesl. Důležitou roli na těchto výsledcích má propagace v oblasti domácího násilí, již je u nás věnována zvýšená pozornost.

Informovanost veřejnosti o domácím násilí se zvýšila, díky vládním a neziskovým organizacím zajišťující osvětu. Výrazný posun znamená také vznik nonstop linek pro oběti domácího násilí. Na propagaci v oblasti domácího násilí je využívána celá řada efektivně propojených propagačních prostředků, díky kterým se daří celou problematiku medializovat a přiblížit široké veřejnosti. I informovanost odborníků je na lepší úrovni než kdysi. Lékaři, učitelé, ale i policisté a sociální pracovníci jsou při kontaktu s oběťmi násilí schopni poradit a poskytnout důležité informace obětem domácího násilí.

Na závěr pouze podotknu, že domácí násilí se ve společnosti vždy vyskytovalo a vyskytovat bude. A proto je velmi důležité proti němu bojovat nejen tresty, kterých se pachatelé mohou zaleknout, ale hlavně opatřeními, která vůči nim mohou být uplatňována. A aby se oběti domácího násilí s důvěrou obracely o pomoc a podporu nejen na nestátní

organizace a instituce, ale i na státní orgány, s vědomím, že jim potřebná pomoc a podpora bude rychle a profesionálně poskytnuta.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

CONWAY, Helen L. *Domácí násilí: příručka pro současné i potenciální oběti se zákonem č. 135/2006 Sb. platným od 1. ledna 2007*. 1. vyd. Praha: Albatros, 2007, 158 s. Albatros Plus. ISBN 978-800-0015-507.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Vyd. 1. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Portál, 2007, 186 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-3676-902.

BUSKOTTE, Andrea a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Z pekla ven: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Překlad Jana Mandelíková. Brno: Computer Press, 2008, 176 s. Albatros Plus. ISBN 978-80-251-1786-6.

GJURICOVÁ, Sárka, Jana KOCOURKOVÁ a Jiří KOUTEK. *Podoby násilí v rodině: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Vyšehrad, 2000, 176 s. Albatros Plus. ISBN 80-702-1416-3.

FORWARD, Susan, Craig BUCK a Jiří KOUTEK. *Když nám rodiče ničí život: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Jana Mandelíková. Praha: Motto, 2008, 343 s. Albatros Plus. ISBN 978-807-2464-173.

BENTOVIM, Arnon, Craig BUCK a Jiří KOUTEK. *Týrání a sexuální zneužívání v rodinách: žena v domácím násilí*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Daniel Bogušovský, Vratislav Janda. Praha: Grada, 1998, 343 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 80-716-9629-3.

EVANS, Patricia, Craig BUCK a Jiří KOUTEK. *Jedovatá slova: jak rozpoznat verbální násilí a jak na ně reagovat*. Vyd. 1. Editor Lucie Vaníčková Horníková. Překlad Daniel Bogušovský, Vratislav Janda. Brno: Computer Press, 2010, 176 s. Psyché (Grada Publishing). ISBN 978-802-5127-902.

Metodická příručka č. 1/2010, čl. 1, k realizaci Závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009.

Zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky, Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 166/2009, čl. 1, věcná příslušnost.

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

Bílý kruh bezpečí [online]. [2014-2-3] Dostupný z: <http://www.bkb.cz/o-nas/projektova-cinnost/>
Občanské sdružení ROSA [online]. [2014-2-3] Dostupný z: www.rosa-os.cz

Nezávislé sociálně ekologické hnutí [online]. [2014-2-3] Dostupný z: www.nesehnuti.cz

Persefona [online]. [2014-2-3] Dostupný z: <http://www.persefona.cz>

Profem [online]. [2014-2-3] Dostupný z:
http://www.profem.cz/shared/clanky/166/Tiskova%20zprava_%2026.9.2013.pdf

Bílý kruh bezpečí [online]. [2014-2-3] Dostupný z:
<http://www.bkb.cz/aktuality/n381-bily-kruh-bezpeci-informuje-odborniky-v-krajich-o-novych-pravech-obeti/>

Občanské sdružení ROSA [online]. [2014-2-3] Dostupný z: <http://www.rosa-os.cz/o-nas/projekty/>

Co odhalila kauza Kuřim [online]. [2014.3.2.] aktualizováno 25.6.2007. Dostupné z:
<http://aktualne.centrum.cz/domaci/kauzy/clanek.phtml?id=431946>

SEZNAM PŘÍLOH

- P 1: Tabulka zpracovávaných hodnot
- P 2: Graf - kraje – 2012 - 2013
- P 3: Graf - Zlínský kraj 2012 - 2013
- P 4: Graf - Zlínský kraj 2007 – 2013
- P 5: Graf - srovnání vykázáání v letech 2013 - 2013
- P 6: Graf - kraje 2007 – 2013
- P 7: Graf - kraje nejvyšší, nejnižší 2012 - 2013
- P 8: Graf - porovnání krajů 2012 - 2013

PŘÍLOHA P 1: TABULKA ZPRACOVÁVANÝCH HODNOT

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ POLICIÍ ČR DLE KRAJŮ V ROCE 2013

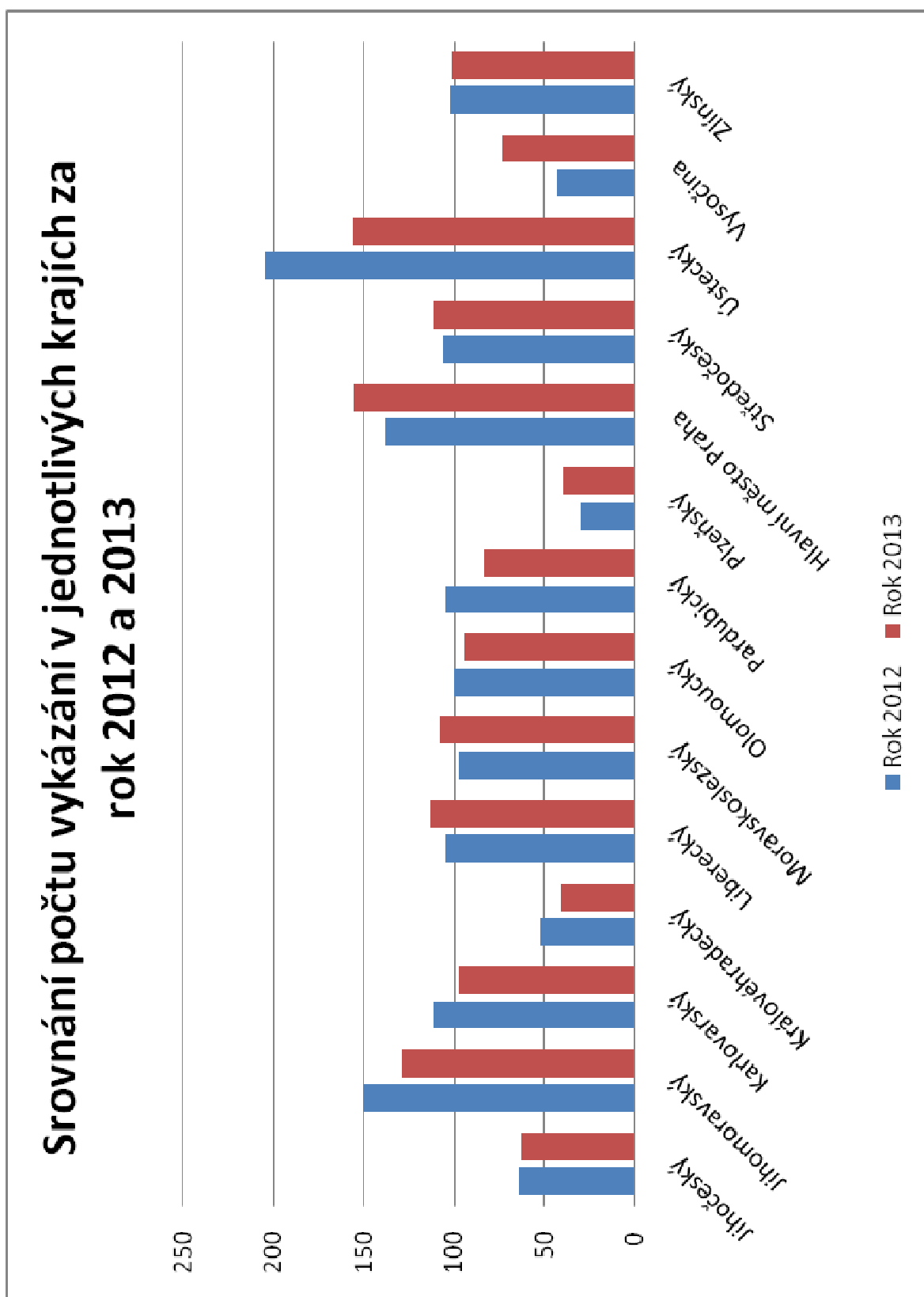
KRAJ	Zpracoval Bítý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR- 13.1.2014												celkem v letech						Celkem 2007-12		
	L	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	2013	2007	2008	2009	2010	2011		2012	
Jihočeský	5	2	8	5	1	7	6	5	7	8	6	3	63	50	37	35	84	72	64	342	
Jihomoravský	7	10	13	7	9	10	12	13	12	12	11	12	128	82	72	82	87	118	150	591	
Karlovarský	9	9	11	12	9	8	6	7	6	2	7	11	97	32	46	49	79	137	111	454	
Královéhradecký	3	4	3	1	3	2	4	1	2	7	5	6	41	34	22	16	44	45	52	213	
Liberecký	6	8	18	5	17	3	7	12	7	9	12	9	113	30	36	68	62	82	104	382	
Moravskoslezský	7	10	9	9	18	7	9	5	10	6	15	2	107	213	110	111	108	135	97	774	
Olomoucký	4	10	8	6	9	8	15	8	4	10	6	6	94	44	35	43	61	112	100	395	
Pardubický	5	5	9	7	5	12	5	9	5	3	9	9	83	61	39	44	73	92	104	413	
Plzeňský	6	4	2	5	5	1	1	1	1	5	4	4	39	16	22	14	27	23	30	132	
Hlavní město Praha	9	11	16	8	15	14	10	11	18	13	10	20	155	59	34	48	104	123	138	506	
Středočeský	9	8	15	7	11	8	12	2	11	17	7	4	111	79	67	59	64	121	106	496	
Ústecký	14	13	13	21	16	16	9	10	13	9	10	12	156	81	87	134	133	202	204	841	
Vysočina	6	2	8	9	7	4	2	8	4	8	7	8	73	32	26	39	51	42	43	233	
Zlínský	9	6	10	7	10	9	7	10	12	3	7	11	101	49	46	36	81	126	102	440	
CELKEM VYKÁZÁNÍ	99	102	143	109	135	109	105	102	112	112	116	117	1361	862	679	778	1058	1430	1405	6212	
z toho opakovaná	16	11	18	9	24	22	15	18	12	13	14	16	188								
tj. v %	16%	11%	13%	9%	17%	20%	14%	18%	11%	12%	12%	14%	14%								

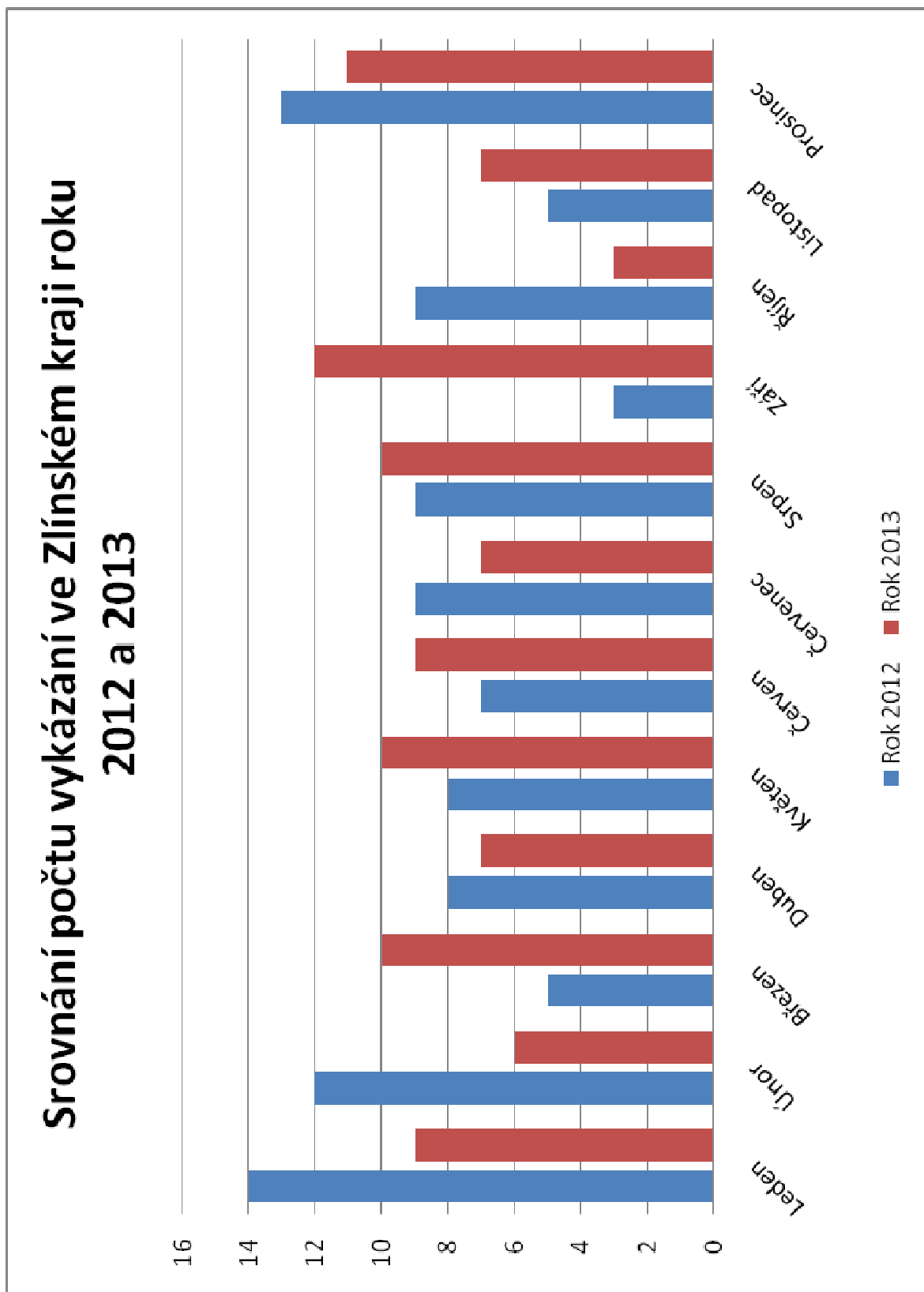
Od 1.1.2007 do 31.12.2013 celkem: 7 573

PŘEHLED POČTU VYKÁZÁNÍ ČR DLE KRAJŮ V ROCE 2012

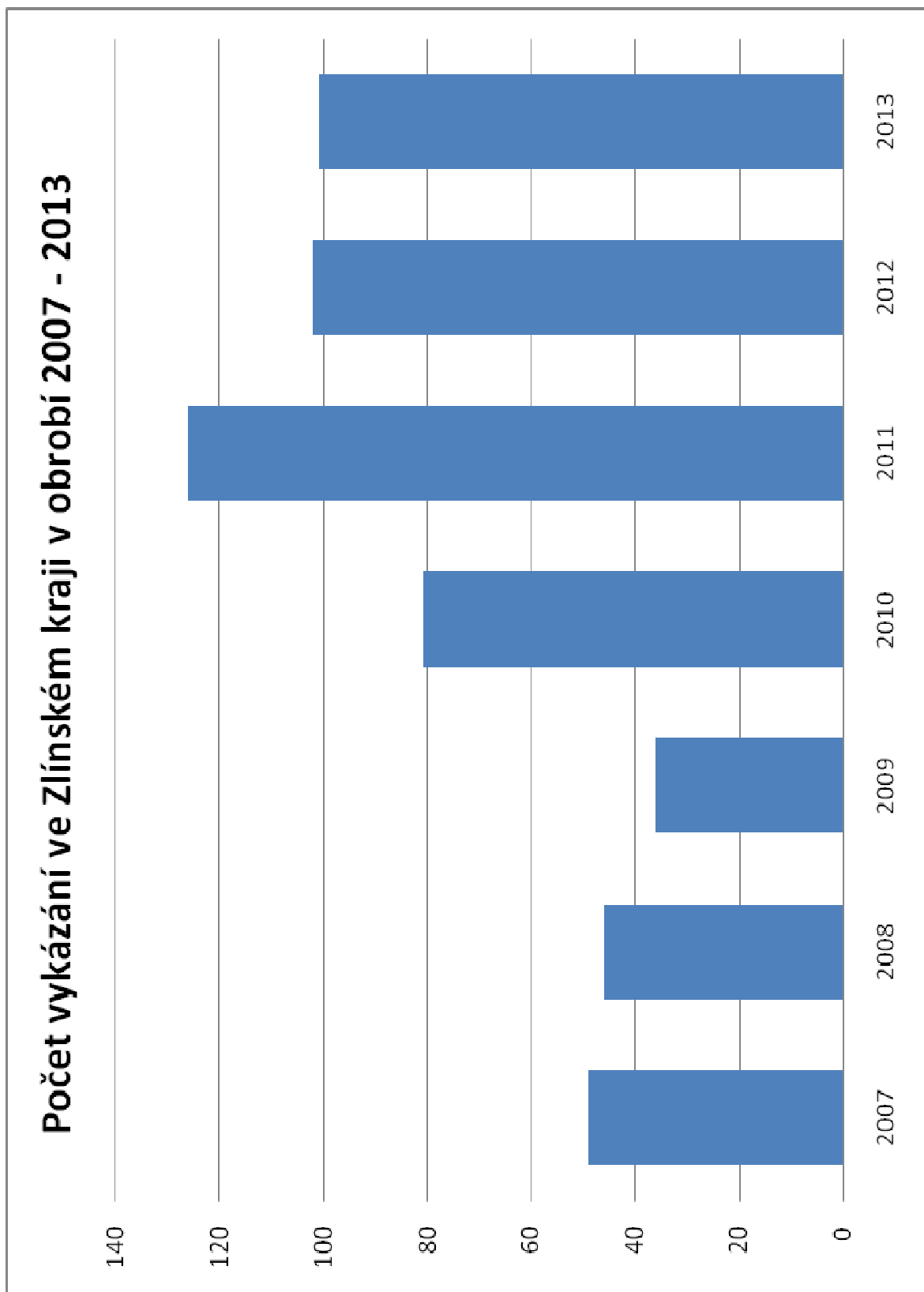
KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí, o.s. - 14.1.2013												celkem v letech					Celkem 2007-12	
													2007	2008	2009	2010	2011		
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	2012	2007	2008	2009	2010		2011
Jihočeský	4	7	5	10	9	3	4	2	3	5	6	6	64	50	37	35	84	72	342
Jihomoravský	6	13	9	24	12	13	20	11	13	8	9	12	150	82	72	82	87	118	591
Karlovarský	15	16	11	6	8	10	8	10	5	5	12	5	111	32	46	49	79	137	454
Královéhradecký	10	5	7	2	2	3	6	3	4	3	2	5	52	34	22	16	44	45	213
Liberecký	5	8	11	17	13	6	10	10	6	7	4	7	104	30	36	68	62	82	382
Moravskoslezský	9	6	11	10	7	16	5	4	11	8	9	1	97	213	110	111	108	135	774
Olomoucký	9	8	9	10	8	9	7	10	8	9	9	4	100	44	35	43	61	112	395
Pardubický	12	7	9	8	5	16	5	10	10	7	4	11	104	61	39	44	73	92	413
Plzeňský	3	2	2	1	3	6	6	0	1	1	4	1	30	16	22	14	27	23	132
Hlavní město Praha	12	8	21	13	13	6	12	7	10	11	13	12	138	59	34	48	104	123	506
Středočeský	9	5	13	8	11	7	10	7	7	6	8	15	106	79	67	59	64	121	496
Ústecký	18	17	18	22	13	22	12	22	13	18	15	14	204	81	87	134	133	202	841
Vysočina	3	4	2	2	5	3	2	4	3	4	6	5	43	32	26	39	51	42	233
Zlínský	14	12	5	8	8	7	9	9	3	9	5	13	102	49	46	36	81	126	440
CELKEM VYKÁZÁNÍ	129	118	133	141	117	117	116	109	97	101	106	111	1405	862	679	778	1058	1430	6212
z toho opakovaná	16	14	15	19	15	17	12	13	14	16	16	22	189						
tj. v %	12%	12%	12%	13%	13%	15%	10%	12%	14%	16%	15%	10%	13%						

PŘÍLOHA P 2: GRAF – KRAJE 2012 - 2013

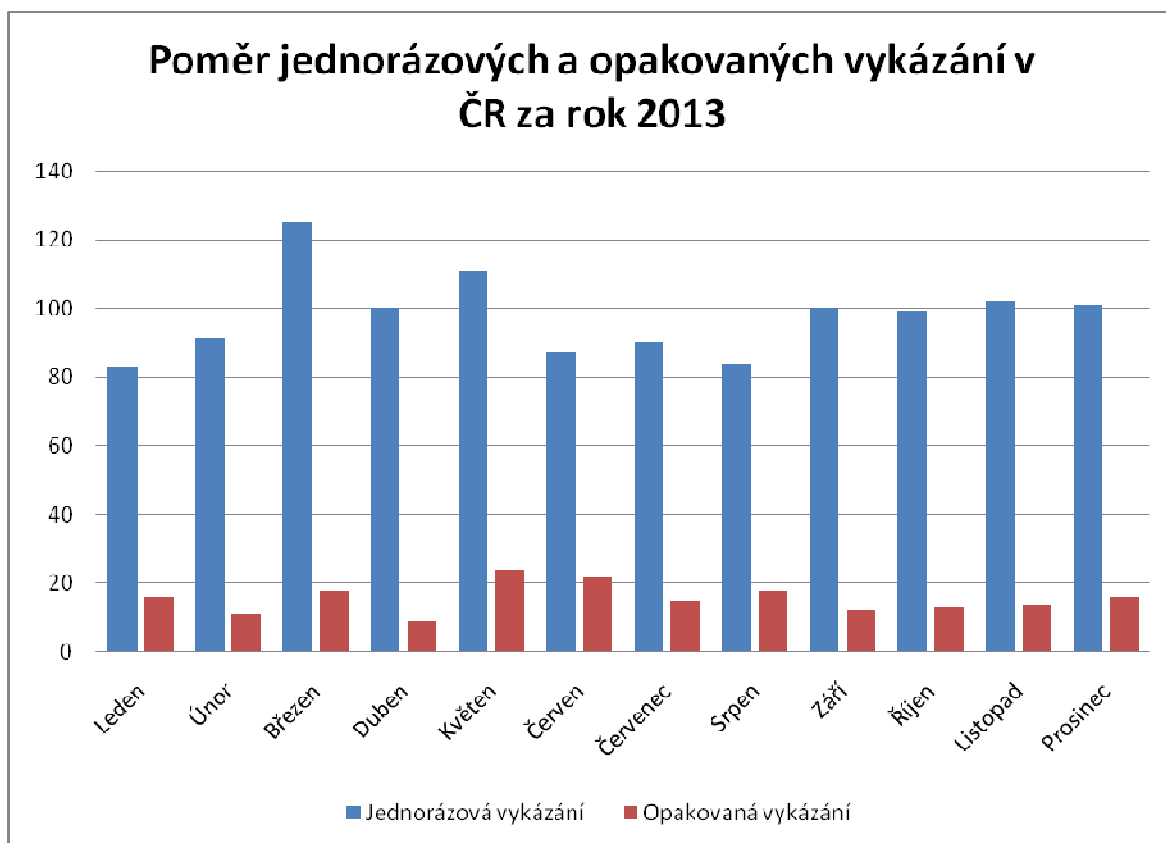
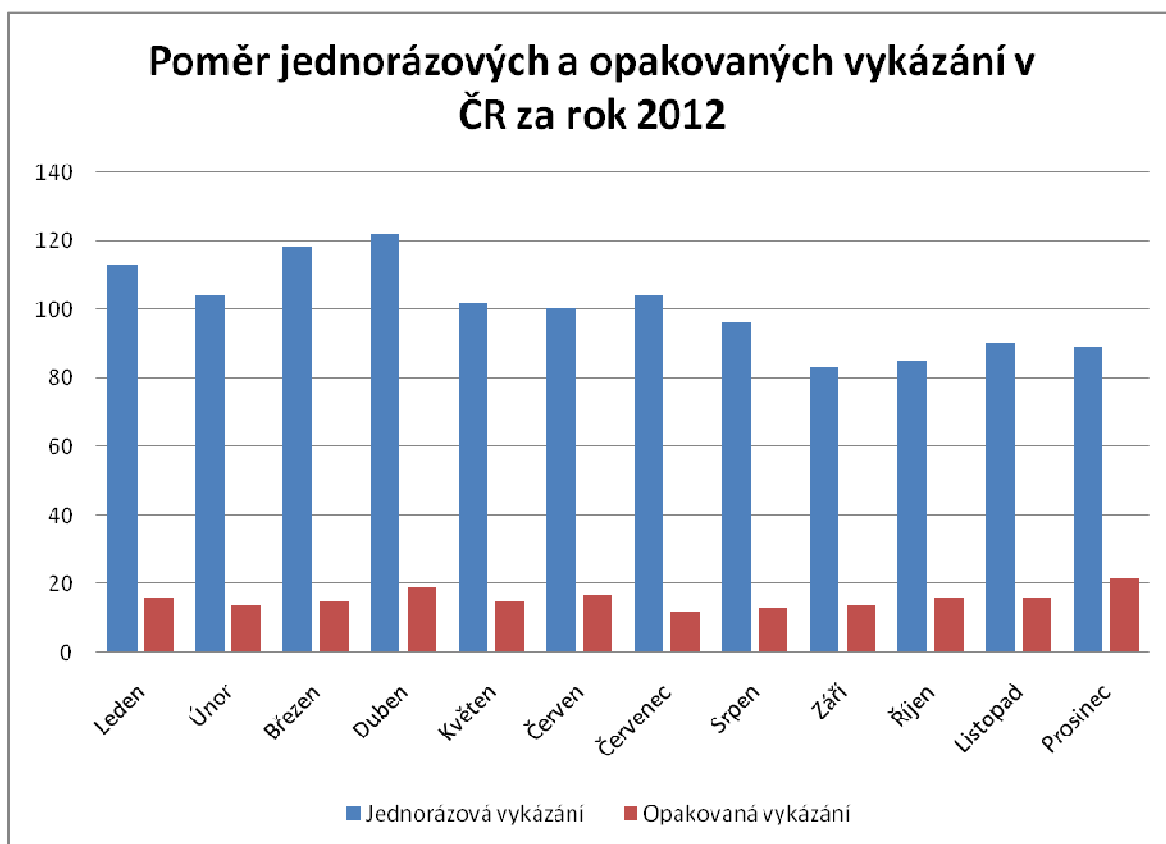

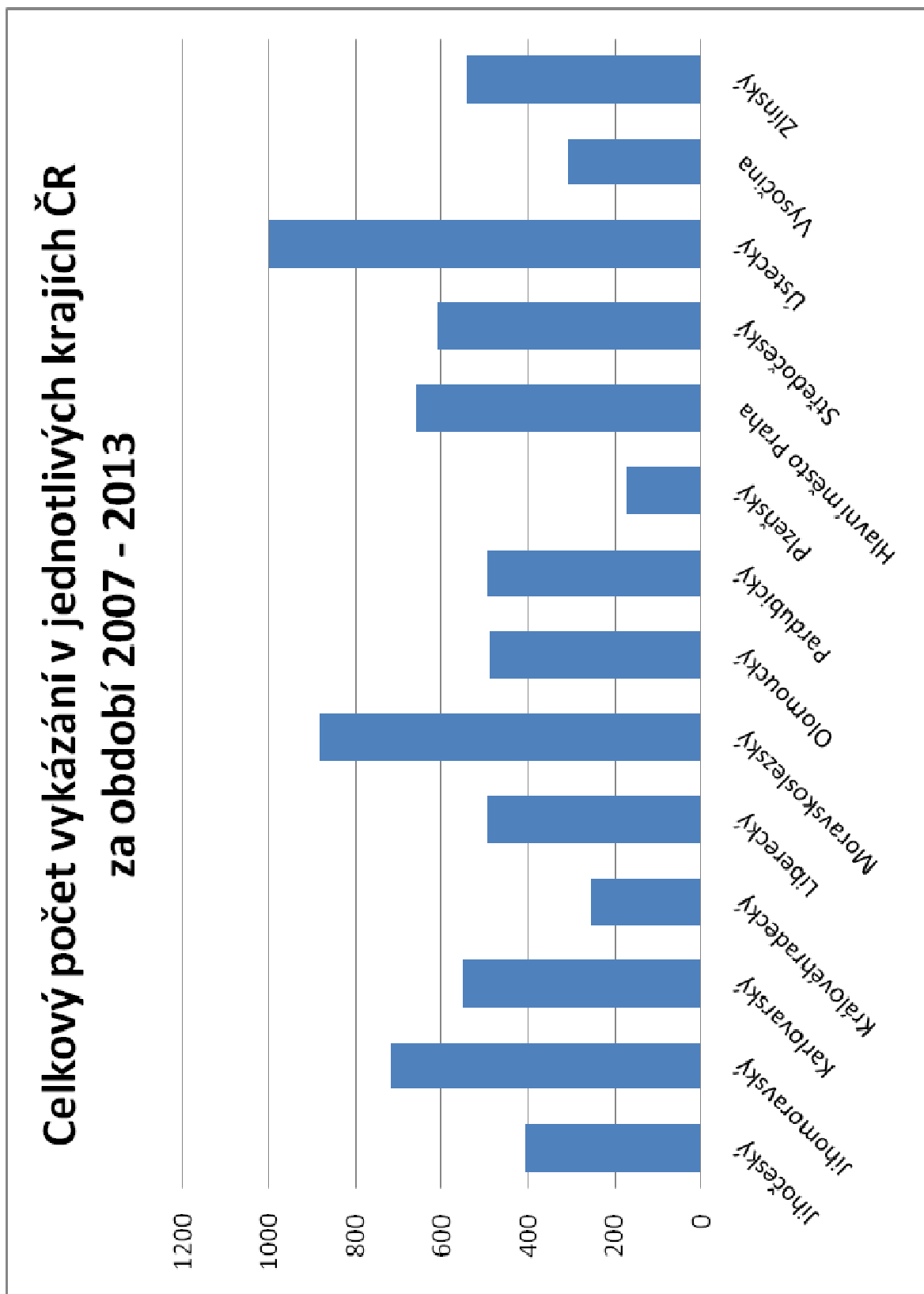
PŘÍLOHA P 4: GRAF – ZLÍNSKÝ KRAJ 2007 - 2013

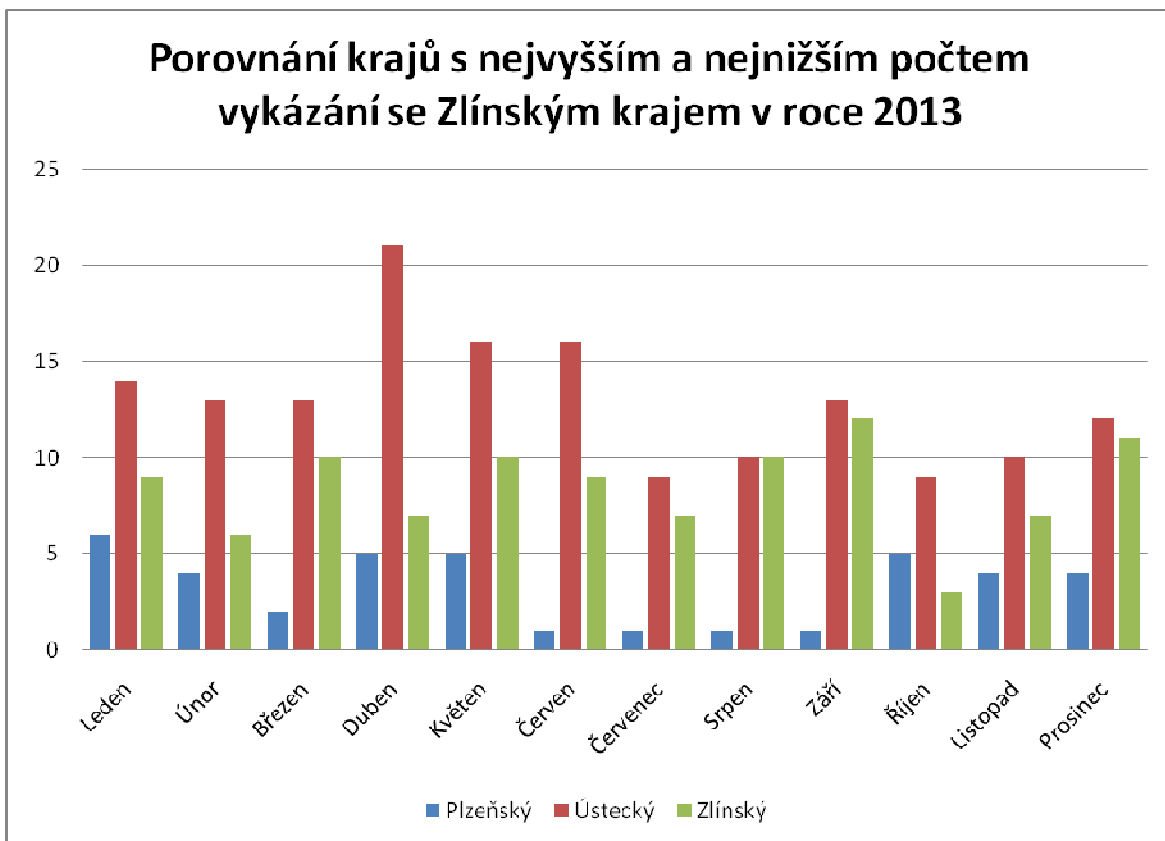
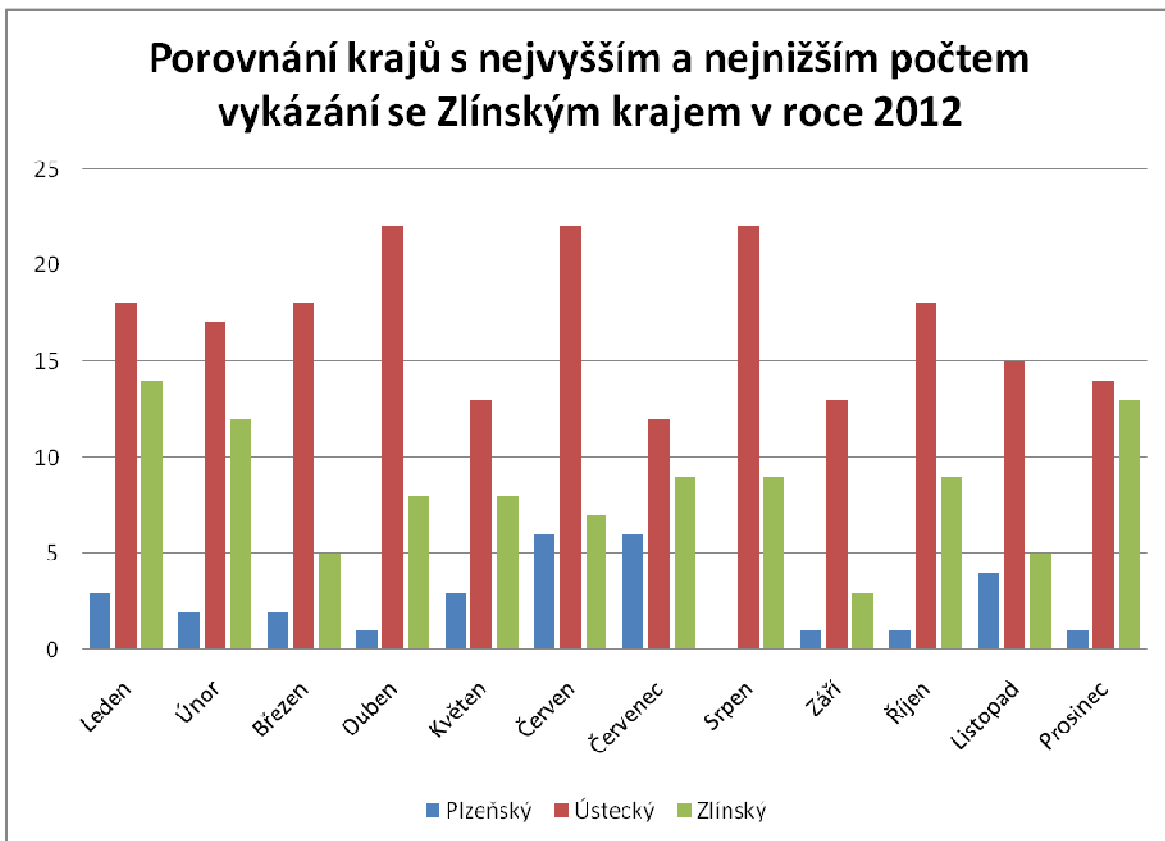
PŘÍLOHA P 5: GRAF – SROVNÁNÍ VYKÁZÁNÍ V LETECH 2012 - 2013

PŘÍLOHA P 6: GRAF – KRAJE 2007 - 2013

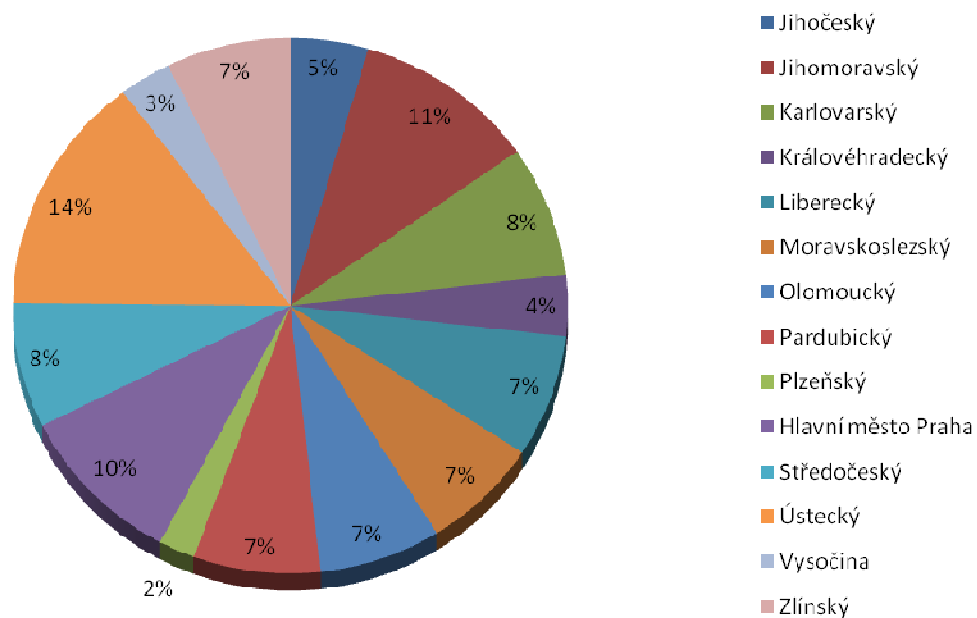

PŘÍLOHA P 7: GRAF – KRAJE NEJVYŠŠÍ, NEJNIŽŠÍ 2012 - 2013

PŘÍLOHA P 8: GRAF – POROVNÁNÍ KRAJŮ 2012 - 2013

Procentuální porovnání jednotlivých krajů za rok 2012

Procentuální porovnání jednotlivých krajů za rok 2013

